

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής
κατάρτισης σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιμέλεια – συγγραφή: Δρ. Γεώργιος Α. Κουλαουζίδης

2010

Η παρούσα μελέτη αποτελεί μια συνοπτική αλλά περιεκτική περιγραφή των συστημάτων εκπαίδευσης εκπαιδευτών της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης σε διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής Ε.Ε.). Συνολικά παρουσιάζονται στοιχεία για 20 χώρες της Ε.Ε.

Κατά τη διάρκεια της αρχικής μας έρευνας για την ανεύρεση πηγών που θα μπορούσαν να μας δώσουν πληροφορίες σχετικές με το θέμα μας, διαπιστώσαμε ότι σε αρκετές χώρες δεν υπήρχε κάποιο ιδιαίτερο σύστημα ή πρόβλεψη για τους εκπαιδευτές της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης ενώ σε κάποιες χώρες το υφιστάμενο σύστημα περιοριζόταν απλά στους εκπαιδευτές της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης οι οποίοι σε ένα ακόμη μικρότερο αριθμό χωρών, ταυτιζόταν με τους δασκάλους και τους καθηγητές της πρωτοβάθμιας ή της γενικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Έτσι αποφασίσαμε να μην συμπεριλάβουμε όλες τις χώρες της Ε.Ε. στη μελέτη μας. Το γεγονός λοιπόν ότι κάποιες χώρες εξαιρέθηκαν δε σημαίνει ότι δεν υπάρχει σύστημα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης αλλά ότι οι απαιτήσεις πιστοποίησης και επαγγελματοποίησης των εκπαιδευτών είναι μάλλον γενικές και αφορούν στο σύνολο των εκπαιδευτικών λειτουργιών της χώρας.

Ωστόσο, στις σελίδες της μελέτης αυτής γίνεται παρουσίαση για κάθε χώρα που ακόμη και αν δεν είχε κάποιο σύστημα αποκλειστικά οργανωμένο γύρω από την εκπαίδευση των εκπαιδευτών της συνεχιζόμενης κατάρτισης, τουλάχιστον στα κείμενα της επίσημης πολιτικής της, φαινόταν αφενός να υπάρχει προβληματισμός για τη μη-ύπαρξη ενός συστήματος και αφετέρου υπήρχαν σαφείς περιγραφές ακόμη και για απλές προϋποθέσεις ή προαπαιτούμενα άσκησης του επαγγέλματος του εκπαιδευτή συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης.

Η περίπτωση της Ρουμανίας δεν εξετάστηκε από τη στιγμή που η μελέτη πραγματοποιείται στο πλαίσιο διακρατικού προγράμματος και απευθύνεται σε ειδικούς της ΣΕΚ της συγκεκριμένης χώρας.

Βασική πηγή πληροφόρησης για τη σύνταξη της μελέτης αποτέλεσε η βιβλιοθήκη του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (CEDEFOP – www.cedefop.eu) ενώ επίσης πολλά στοιχεία αντλήθηκαν και από ιστοσελίδες υπουργείων, οργανισμών, και φορέων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης από

κάθε χώρα. Οι σελίδες που χρησιμοποιήσαμε για πληροφορίες παρουσιάζονται στο τέλος του προφίλ κάθε χώρας.

Σε γενικές γραμμές μπορούμε να ισχυριστούμε ότι σχεδόν σε κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ισχύει ένα διαφορετικό σύστημα πιστοποίησης των εκπαιδευτών ενηλίκων. Ένα στοιχείο που αξίζει να αναφέρουμε είναι ότι τα συστήματα πιστοποίησης που υφίστανται στις ευρωπαϊκές χώρες αφορούν κυρίως στους εκπαιδευτές της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Για τους εκπαιδευτές που ασχολούνται με τα προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης η πιστοποίηση δεν είναι δεδομένη σε όλες τις χώρες. Κάτι ανάλογο συμβαίνει και μετα προγράμματα γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων. Στις περισσότερες περιπτώσεις αρκεί η κατοχή τίτλου σπουδών παιδαγωγικής κατεύθυνσης ή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών αντίστοιχου περιεχομένου για να θεωρηθεί κανείς ικανός να διδάξει σε ενήλικες.

Η μελέτη δομείται σε 4 κεφάλαια :

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια παρουσίαση των αντιλήψεων που αφορούν την εκπαίδευση ενηλίκων η οποία είναι πολύ χρήσιμη για την κατανόηση των στόχων και των τάσεων στα διάφορα συστήματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι πολιτικές της ΕΕ και οι εθνικές πολιτικές που επηρεάζουν τη δομή των συστημάτων εκπαίδευσης εκπαιδευτών ενηλίκων

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα υφιστάμενα συστήματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών σε 20 χώρες της Ε.Ε.

Τέλος στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην αξιοποίηση της ευρωπαϊκής εμπειρίας και τις καλές πρακτικές και ακολουθεί παρουσίαση μίας ταξινόμησης των συστημάτων εκπαίδευσης και η εξαγωγή συμπερασμάτων.

Οι χώρες παρουσιάζονται με αλφαβητική σειρά σύμφωνα με την ονομασία των κρατών στην ελληνική γλώσσα.

Δρ. Γεώργιος Α. Κουλαουζίδης

Μάιος 2010

μ

Εισαγωγή _____ 2

Περιεχόμενα _____ 4

Κεφάλαιο I : Αντιλήψεις που αφορούν την εκπαίδευση ενηλίκων

Κεφάλαιο II : Πολιτικές της ΕΕ για την εκπαίδευση εκπαιδευτών

1. Ανάπτυξη των Πολιτικών _____

2. Επίδραση των Πολιτικών

Κεφάλαιο III : Συστήματα Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών στις διάφορες χώρες της ΕΕ

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στην Αυστρία _____ 13

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στο Βέλγιο _____ 15

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στη Βουλγαρία _____ 19

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στη Γαλλία _____ 20

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στη Γερμανία _____ 22

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στη Δανία _____ 23

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στην Εσθονία _____ 25

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στην Ιρλανδία _____ 27

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στην Ισπανία _____ 30

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στην Ιταλία _____ 33

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στη Λετονία _____ 35

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στη Μεγ. Βρετανία _____ 36

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στην Ολλανδία _____ 38

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στην Ουγγαρία _____ 40

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στην Πορτογαλία _____ 42

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στη Σλοβακία _____ 44

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στη Σλοβενία _____ 46

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στη Σουηδία _____ 48

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στην Τσεχία _____ 50

Εκπαίδευση εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στην Φινλανδία _____ 52

Κεφάλαιο IV : Σύνοψη

1. Αξιοποίηση της Ευρωπαϊκής εμπειρίας και Καλές Πρακτικές
2. Ταξινόμηση συστημάτων
3. Γενικά Συμπεράσματα

Παράρτημα: ΗΠΑ & Καναδάς _____ 67

1. Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΕΕΚ)

Το κίνητρο της ανάπτυξης πολιτικών στην ΕΕ πρέπει να εξετασθεί μέσα στο πλαίσιο μερικών κοινωνικών και πολιτικών τάσεων που προέρχονται από τις αρχές, κοινωνικούς εταίρους και σχετικά εκπαιδευτικά συστήματα που έχουν επίδραση στην ΕΕΚ. Κάποιες σημαντικές τάσεις σχετικές με την ΕΕΚ είναι:

Η συνθήκη της Λισσαβόνας, η οποία επηρεάζει την ανάπτυξη πολιτικών για καθηγητές και εκπαιδευτές ΕΕΚ σε όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. Τα εργαλεία τα οποία αναπτύχθηκαν μέσα στα πλαίσια της συμφωνίας αυτής, όπως το Eurorpass (προαναγνώριση πτυχίων), το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων κλπ καθώς επίσης και η γενικότερη εκπαιδευτική πολιτική της Ε.Ε., ο Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΕCD) και άλλοι διεθνείς οργανισμοί, έχουν επηρεάσει πάρα πολύ τις εθνικές πολιτικές για την εκπαίδευση. Έτσι λοιπόν η εκπαιδευτική πολιτική δεν είναι πλέον αποκλειστικά εθνική υπόθεση.

Η παγκοσμιοποίηση στην οικονομία και στην αγορά εργασίας επηρεάζει την εκπαίδευση καθηγητών και εκπαιδευτών ΕΕΚ στην Ευρώπη. Προκειμένου να δώσουν τα προσόντα που θα κάνουν τους μαθητές ανταγωνιστικούς σε μία διεθνή αγορά εργασίας, οι ίδιοι οι καθηγητές και εκπαιδευτές πρέπει να έψουν τις απαραίτητες νέες δεξιότητες. Τα προγράμματα σπουδών των πιο πολλών προϋπηρεσιακών προγραμμάτων εκπαίδευσης καθώς επίσης και η παροχή συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης στις πιο πολλές χώρες της Ε.Ε., αντικατοπτρίζουν αυτές τις παγκόσμιες οικονομικές εξελίξεις.

Από την ίδια της την φύση, η ΕΕΚ έχει άμεση συνάφεια με την αγορά εργασίας, το εμπόριο και τα μέσα παραγωγής. Έτσι επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τις συνθήκες που επικρατούν στην οικονομία. Η σπουδαιότητα των μηχανισμών της αγοράς έχει αυξηθεί με την υιοθέτηση των αρχών της Νέας Δημόσιας Διοίκησης, ΝΔΔ, (New Public Management) όπου δίδεται μεγάλη σημασία στην ευθύνη –λογοδοσία, διασφάλιση ποιότητας, τυποποίηση, αξιολόγηση και διαφάνεια. Οι απαιτήσεις αυτές γίνονται πλέον μία καθημερινή πραγματικότητα για τους καθηγητές και εκπαιδευτές ΕΕΚ, ο οποίοι πλέον και σε μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με το παρελθόν πρέπει να κάνουν συστηματικές αξιολογήσεις του εκπαιδευτικού τους έργου και το απήχηση που έχει στους μαθητές. Αυτό προϋποθέτει μία πολύ καλή γνώση της αξιολόγησης και την ικανότητα να χρησιμοποιούν το εργαλείο αυτό στην εκπαιδευτική διαδικασία. Μέσα από αυτό το πρίσμα, σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες η προϋπηρεσιακή και συνεχιζόμενη εκπαίδευση εστιάζεται ολοένα και πιο πολύ στο να παρέξει στους καθηγητές και εκπαιδευτές τις απαραίτητες δεξιότητες και εργαλεία που θα τους βοηθήσουν να αντιμετωπίσουν τις νέες απαιτήσεις.

Σε εθνικό επίπεδο οι τάσεις που έχουν επίδραση στην ΕΕΚ είναι:

Η αναδιοργάνωση των συστημάτων ΕΕΚ. Η συμφωνία της Μπολόνια εισήγαγε μία καινούργια δομή στην ανώτερη εκπαίδευση, το μοντέλο 3+2+3 (τρία χρόνια για πτυχίο πανεπιστημίου, δύο επιπλέον για Μάστερ και τρία χρόνια για Διδακτορικό). Αυτή η δομή έχει διευκολύνει την ένταξη της εκπαίδευσης του καθηγητή ΕΕΚ στο γενικότερο σύστημα της ανώτερης εκπαίδευσης (Βέλγιο, Γερμανία, Αυστρία, Φιλανδία). Εκτός από την ανάπτυξη ολοκληρωμένων συστημάτων, φαίνεται ότι σε κάποιες χώρες της Ε.Ε. υπάρχει η τάση αποκέντρωσης της ΕΕΚ, κάτι που έχει οδηγήσει σε μεγαλύτερη αυτονομία και περισσότερες ευκαιρίες για τους καθηγητές ΕΕΚ να επηρεάσουν την παροχή ΕΕΚ (προγράμματα σπουδών, σχεδιασμός, μεθοδολογία, περιεχόμενο κλπ). Παράλληλα με την τάση αποκέντρωσης κάποιων αποφάσεων, υπάρχει η τάση να ξαναγίνεται συγκέντρωση, καθώς κάποιες τάσεις που έχουν σχέση με τη ΝΔΔ, δίνουν μεγαλύτερη δύναμη στην κεντρική κυβέρνηση.

Αναδόμηση συστημάτων ΕΕΚ (Αυστρία, Δανία, Νορβηγία, Πολωνία, Ισπανία, Σουηδία, Μεγάλη Βρετανία). Η πιο ριζική αναδόμηση φαίνεται να έχει γίνει στη Μεγάλη Βρετανία, όπου τα όρια ανάμεσα στα σχολεία, κολέγια και ανώτερη εκπαίδευση είναι δυσδιάκριτα. Λιγότερο ριζικές είναι οι αλλαγές στην Αυστρία όπου οι φορείς εκπαίδευσης καθηγητών Αρχικής και ΣΕΚ, ενσωματώθηκαν στα ΑΕΙ. Στις πιο πολλές νέες στην Ε.Ε. χώρες σημαντικές αλλαγές παρατηρούνται σε επίπεδο ιδρυμάτων (Λετονία, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία)

Η δημιουργία συστημάτων δια βίου μάθησης, είναι επίσης εμφανής σε διάφορες τάσεις, όπως μέτρα για να βελτιωθεί η κινητικότητα εντός των συστημάτων ΕΕΚ. Μερικές χώρες αναδομούν το σύστημα των ιδρυμάτων (οι πιο πολλές νέες χώρες από Ανατολική Ευρώπη, η Αυστρία, Δανία, Νορβηγία, Σουηδία, Μεγάλη Βρετανία), κάνοντας την μεταφορά από την μία γραμμή εκπαίδευσης σε μία άλλη πιο εύκολη και δημιουργώντας αυτοτελή προγράμματα (Βέλγιο, Νορβηγία, Σουηδία, Μεγάλη Βρετανία). Έχει γίνει, επιπλέον, αισθητή η ανάγκη να ξεπερασθεί ο παραδοσιακός διαχωρισμός που υφίσταται ανάμεσα σε Αρχική και ΣΕΚ. Τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν ότι είναι σημαντικό να συντονίσουν και να ενσωματώσουν την εκπαίδευση και τα προγράμματα εκπαίδευσης σε ένα σύστημα δια βίου μάθησης (Δανία, Ιταλία, Ολλανδία, Αυστρία). Ως εκ τούτου η διάκριση ανάμεσα σε καθηγητή και εκπαιδευτή θα γίνεται ακόμα πιο δύσκολα από ότι σήμερα και θα προκύψει η ανάγκη για ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης για καθηγητές και εκπαιδευτές με μεγαλύτερη διαφάνεια και ομοιογένεια.

Στις νεότερες στην Ε.Ε. χώρες η τάση είναι να δημιουργηθούν τυπικές προϋποθέσεις για όλους τους τύπους εκπαίδευσης για καθηγητές και εκπαιδευτές καθώς καθιερώνουν εθνικά πλαίσια προσόντων, εθνικά πρότυπα για καθηγητές και ορίζουν με σαφήνεια τις προϋποθέσεις προσόντων μέσα στα πλαίσια των αλλαγών που γίνονται στα συστήματα ΣΕΚ. Στην Ουγγαρία, αλλά και στο Λουξεμβούργο για παράδειγμα υπάρχει η πολιτική βούληση να τυποποιήσουν την εκπαίδευση εκπαιδευτών σε εταιρείες αλλά και σε ιδρύματα ΣΕΚ. Σε πολλές από τις νεότερες χώρες παρατηρείται μία επικέντρωση στην εκπαίδευση ενηλίκων και στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων για καθηγητές ενηλίκων (Τσεχία, Ουγγαρία, Σλοβενία).

Η ανταπόκριση στα διεθνή πρότυπα, ειδικά σε πολλές από τις νεότερες χώρες είναι ένα σημαντικό κομμάτι των αλλαγών που γίνονται στα πλαίσια της εθνικής πολιτικής (Λιθουανία, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία). Υπάρχει ενδιαφέρον για την δημιουργία συστημάτων που να ανταποκρίνονται στα διεθνή πρότυπα και κατά συνέπεια οι εξελίξεις στις εθνικές πολιτικές συνδέονται με την συμφωνία της Μπολόνια και την

στρατηγική της Λισσαβόνας , ευθυγραμμίζοντας τα συστήματα ΕΕΚ με τα Διεθνή Πρότυπα Κατάταξης Εκπαίδευσης (ISCED) κλπ. Η εκπαίδευση καθηγητών παίζει σημαντικό ρόλο στις προσπάθειες για αναμόρφωση και γενικά υπάρχει μία τάση να γίνει το επάγγελμα του καθηγητή πιο ακαδημαϊκό, απαιτώντας οι καθηγητές να έχουν πτυχίο πανεπιστημιακού επιπέδου (Εσθονία, Ουγγαρία, Αυστρία).

Σε νεότερες χώρες είναι φανερό ότι μεγάλες χρηματοδοτήσεις από την Ε.Ε και άλλες χώρες δαπανήθηκαν στην βελτίωση των ιδρυμάτων, ανάπτυξη προγραμμάτων εκπαίδευσης καθηγητών και εκπαιδευτών και στην εκπαίδευση των καθηγητών και εκπαιδευτών. Σε πολλές περιπτώσεις, οι μεγάλες αυτές αλλαγές αποτελούν ρήξη με το παλιό σύστημα (Λιθουανία, Πολωνία, Σλοβακία και Σλοβενία). Ενδιαφέρον είναι ότι μόνο λίγες χώρες αναφέρουν την πρόκληση της αναβάθμισης των δεξιοτήτων των καθηγητών εντός του συστήματος (Εσθονία). Λαμβάνοντας υπόψη το πρόβλημα που υπάρχει για να γίνει το επάγγελμα του καθηγητή ΕΕΚ ελκυστικό για τους νέους ανθρώπους, αυτό είναι κάτι που θα πρέπει να εξετασθεί από τις χώρες που αναφέραμε.

2. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε. ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ Ε.Ε.Κ.

Η παροχή Ε.Ε.Κ και ειδικά η εκπαίδευση καθηγητών και εκπαιδευτών Ε.Ε.Κ., είναι ένας δύσκολος τομέας για την άσκηση δημόσιας διοίκησης και πολιτικής. Σε πολλές χώρες, είναι κάτι σαν «γκρίζα ζώνη», ούτε δημόσιος αλλά ούτε και ιδιωτικός τομέας. Πολλοί από τους άμεσα ενδιαφερόμενους προσπαθούν να ασκήσουν επιρροή στον χώρο αυτό – πολιτικοί, managers του δημοσίου, κοινωνικοί εταίροι από την αγορά εργασίας, εταιρείες, σχολές Ε.Ε.Κ., συνδικαλιστικές οργανώσεις εκπαιδευτικών κλπ. Κατά συνέπεια αποτελεί ένα ιδιαίτερο και πολύπλοκο χώρο.

Οι βασικοί στόχοι της εκπαίδευσης καθηγητών και εκπαιδευτών Ε.Ε.Κ είναι:

- Να παρέχουν στην Ε.Ε.Κ. εκπαιδευτές και καθηγητές με επικαιροποιημένες γνώσεις και ικανότητες
- Να προσελκύσουν και να κρατήσουν ένα ικανό αριθμό καθηγητών και εκπαιδευτών με τα ανάλογα προσόντα

Γενικά, η Ε.Ε.Κ. ευρίσκεται σε μία φάση αλλαγών και στην ανάλυση που θα ακολουθήσει θα δούμε πως οι αλλαγές αυτές έχουν επίδραση στο επάγγελμα του καθηγητή και εκπαιδευτή και πως οι απαιτήσεις για νέες ικανότητες αρχίζουν να γίνονται εμφανείς στις πιο πολλές χώρες της Ε.Ε.

1. Η αλλαγές στον ρόλο των καθηγητών και εκπαιδευτών ΕΕΚ

Γενικά, ο ρόλος των καθηγητών και εκπαιδευτών Ε.Ε.Κ έχει αλλάξει τα τελευταία χρόνια και έχει γίνει πιο πολύπλοκος. Η καθοδήγηση, η συμβουλευτική, η ομαδική εργασία, η συνεργασία με επιχειρήσεις και η επικοινωνία με τους άμεσα ενδιαφερόμενους έχει αποκτήσει βαρύνουσα σημασία σε ότι αφορά μέρος των καθηκόντων των καθηγητών και εκπαιδευτών. Αυτή η εξέλιξη είναι εμφανής σε όλες τις χώρες, ειδικότερα δε σε αυτές όπου μεγάλες αλλαγές λαμβάνουν χώρα (όπως τα νέα μέλη από την Αν. Ευρώπη) μέσα στα πλαίσια της προσπάθειας που γίνεται να συμπεριλάβουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων από το σύστημα της Ε.Ε.Κ., ειδικότερα δε από την κοινωνία της ανάπτυξης της γνώσης. Οι αρμοδιότητες που ορίζονται από την νομοθεσία και τους κανονισμούς όμως, είναι πολλές φορές δύσκολο να γίνουν πράξη. Οι έλλειψη πόρων και η αδυναμία να παρακολουθήσουν τις τελευταίες τεχνολογικές εξελίξεις, πολλές φορές δρουν αρνητικά στο να προσελκύσουν νέους καθηγητές όπως πχ στην Σλοβακία.

Οι κρίσιμες δεξιότητες των καθηγητών ΕΕΚ (διδασκαλία αντικειμένου, διασφάλιση προόδου στη μάθηση, συμμετοχή σε αξιολογήσεις και υποστήριξη των μαθητευομένων) και η σημασία της σύνδεσης των επαγγελματικών και διδακτικών δεξιοτήτων, είναι θέματα στα οποία δίδεται μεγάλη σημασία σε όλη την Ε.Ε. σε επίπεδο εθνικής πολιτικής. Η ταυτότητα των καθηγητών που διδάσκουν επαγγελματικά αντικείμενα

είναι το ίδιο το επάγγελμα, είναι λοιπόν σημαντικό να αποκτήσουν μία ταυτότητα στα πλαίσια αυτού του επαγγέλματος.

Ο ρόλος των καθηγητών ΕΕΚ και η αυτονομία που έχουν ποικίλει από χώρα σε χώρα. Στα πιο αποκεντρωμένα συστήματα (Δανία, Ολλανδία, Φιλανδία, Νορβηγία) και σε πολλά από τα νέα μέλη (Λετονία, Ουγγαρία, Πολωνία) οι καθηγητές ΕΕΚ ασκούν μεγάλη επιρροή σε επίπεδο φορέων. Σε πιο συγκεντρωτικά συστήματα (Γαλλία, Ελλάδα, Λουξεμβούργο, Ισπανία), οι καθηγητές πρέπει να ακολουθήσουν ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών σε εθνικό επίπεδο και δεν έχουν μεγάλη αυτονομία.

Σε ορισμένες χώρες της Ευρώπης, ο ρόλος των καθηγητών στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση είναι διαφορετικός από τον ρόλο τους στην ΣΕΚ. Στην Γαλλία για παράδειγμα, οι καθηγητές της ΑΕΚ δεν μπορούν να επηρεάσουν τα προγράμματα σπουδών, ενώ στην ΣΕΚ μπορούν να επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό τα προγράμματα και την μεθοδολογία. Αυτό σημαίνει ότι στην Γαλλία, η ΑΕΚ είναι πολύ συγκεντρωτική και καθοδηγείται από την προσφορά, ενώ η ΣΕΚ είναι αποκεντρωμένη και εξαρτάται από την ζήτηση. Γενικά η ΣΕΚ δεν είναι συστηματοποιημένη σε εθνικό επίπεδο. Ως εκ τούτου, η επιρροή των καθηγητών και εκπαιδευτών της ΣΕΚ στο εκπαιδευτικό περιεχόμενο και τις μεθόδους εξαρτάται από τον οργανισμό ή την επιχείρηση όπου εργάζονται. Η δυνατότητα που έχουν οι καθηγητές και εκπαιδευτές της ΣΕΚ να επηρεάσουν την διαμόρφωση εθνικής πολιτικής εξαρτάται από το αν είναι οργανωμένοι σε επαγγελματικές ενώσεις ή οργανώσεις.

Γενικά οι καθηγητές συμβουλευονται τους συνδικαλιστικούς τους φορείς και επαγγελματικές ενώσεις που εκπροσωπούνται σε εθνικά συμβούλια και επιτροπές. Σε μερικές περιπτώσεις, όπως στην Αυστρία και την Φιλανδία, οι καθηγητές εμπλέκονται άμεσα στον σχεδιασμό εθνικών προγραμμάτων σπουδών μέσω συμβουλίων για την εκπαίδευση ή ομάδων εργασίας.

2. Έμφαση στις νέες δεξιότητες και στην επάρκεια

Σε μερικές χώρες παρατηρούμε να δίδεται νέα έμφαση στην γενική επάρκεια, όπως βασικές δεξιότητες, συνεργασία και δεξιότητες Τ.Π.Ε. (Βέλγιο, Δανία, Φιλανδία, Ελλάδα, Νορβηγία, Πολωνία) και στις νέες, παγκοσμίως αποδεκτές θεωρίες που δίνουν σημασία στην μάθηση παρά στην διδασκαλία (Βέλγιο, Δανία, Φιλανδία). Σχεδόν παντού στην Ευρώπη υπάρχει μία αμφισημία. Υπάρχει μία αποστασιοποίηση από την σημασία που αποδίδεται στην απόκτηση των τυπικών γνώσεων μέσα στα πλαίσια του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος και μία προσέγγιση στην αντίληψη ότι σημασία έχει η πραγματική επάρκεια και ικανότητες που αποκτήθηκαν σε διαφορετικά μαθησιακά πλαίσια. Αυτό όμως, βρίσκεται σε αντίθεση με την τάση να γίνει πιο ακαδημαϊκή η εκπαίδευση καθηγητών ΣΕΚ, θέτοντας ως προαπαιτούμενο πτυχίο πανεπιστημιακής σχολής για τους καθηγητές (Εσθονία, Λετονία, Ουγγαρία, Φιλανδία). Σε ότι αφορά δε τους εκπαιδευτές ενδοεπιχειρησιακής εκπαίδευσης, υπάρχει μία αυξανόμενη τάση να απαιτείται προ-υπηρεσιακή εκπαίδευση. Σε μερικές επίσης χώρες έχει τεθεί στη διαβούλευση το πώς θα διασφαλισθεί ένα μίνιμουμ στην ποιότητα, θέτοντας ως προϋπόθεση την ύπαρξη ελαχίστων προσόντων πριν την πρόσληψη του εκπαιδευτή.

Μία άλλη σχετική τάση είναι η μεγάλη σημασία που αποδίδεται στην ανάπτυξη και εξέλιξη του ανθρώπινου δυναμικού. Σε μερικές χώρες τα τελευταία χρόνια (Βέλγιο, Δανία, Φιλανδία, Γερμανία, Νορβηγία), δίδεται μεγαλύτερο βάρος στην ανάπτυξη της

επάρκειας και ικανότητας σε επίπεδο οργανισμού παρά σε ατομικό επίπεδο. Τα Κολέγια αναλαμβάνουν πλέον την ευθύνη ανάπτυξης – εξέλιξης των επαρκειών και ικανοτήτων διαμορφώνοντας πολιτικές ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων και διοργανώνοντας ενδουπηρεσιακή εκπαίδευση. Στο Βέλγιο δίδεται μεγάλη σημασία στην διεύρυνση των αρμοδιοτήτων των σχολείων και την αποκεντροποίηση της εκπαίδευσης.

2. Η «Επαγγελματικοποίηση» των καθηγητών και εκπαιδευτών της ΣΕΚ

Η έννοια της «Επαγγελματικοποίησης» είναι στενά συνυφασμένη με τις προσπάθειες επικαιροποίησης, αναβάθμισης και ανάπτυξης της επάρκειας των καθηγητών και εκπαιδευτών της ΣΕΚ προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις του επαγγέλματος τους και να λειτουργούν με επαγγελματισμό στα καθημερινά τους καθήκοντα. Οι πλειονότητα των χωρών της ΕΕ βλέπουν διαφορετικές διαστάσεις της «Επαγγελματικοποίησης» των καθηγητών και εκπαιδευτών της ΣΕΚ. Στην Δανία, Γερμανία και Αυστρία η έμφαση είναι στην σημασία της «Επαγγελματικοποίησης» για όλους τους εκπαιδευτικούς λόγω των αλλαγών στον χώρο της εκπαίδευσης – κατάρτισης καθώς επίσης και λόγω των προκλήσεων που πρέπει να αντιμετωπίσουν πλέον οι καθηγητές και εκπαιδευτές. Υπάρχει μια αυξανόμενη ανάγκη για διαρκή εκπαίδευση – κατάρτιση για να γίνει επικαιροποίηση των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών, πχ να αποκτήσουν διδακτικές και παιδαγωγικές δεξιότητες. Στη Φιλανδία και το Βέλγιο επικεντρώνονται στην αύξηση της διεθνούς κινητικότητας στα πλαίσια της «Επαγγελματικοποίησης» και ανάπτυξης των δεξιοτήτων των καθηγητών και εκπαιδευτών. Από αυτή την σκοπιά θα πρέπει να αναμένονται περισσότερα Ευρωπαϊκά προγράμματα συνεργασίας στο μέλλον. Στο Βέλγιο και στην Φιλανδία δίνουν έμφαση στην ανάγκη να δίδεται περισσότερη σημασία πλέον στην εκπαίδευση στην εργασία (on the job training) παρά εκτός εργασίας (off the job) έτσι ώστε να έρθουν η εκπαίδευση και η κατάρτιση πιο κοντά στις τρέχουσες πρακτικές και έτσι να βελτιωθούν η επάρκεια και οι δεξιότητες του εκπαιδευτή.

Κατά παράδοση στην συνεχιζόμενη εκπαίδευση κατάρτιση, η επάρκεια στο γνωστικό αντικείμενο θεωρείται η μόνη αναγκαία προϋπόθεση για διδασκαλία και εκπαίδευση. Αυτή η αντίληψη είναι υπό αναθεώρηση και αλλάζει σε κάποιες χώρες που δεν είναι υποχρεωτική η εκπαίδευση των καθηγητών και των εκπαιδευτών. Επάρκεια σε παιδαγωγικά και θέματα διδακτικής θεωρείται σημαντική και αναγκαία προκειμένου να γίνει το αποτέλεσμα της διδασκαλίας και εκπαίδευσης βέλτιστο. Από αυτή την σκοπιά, καθιερώνονται και γίνονται υποχρεωτικά εθνικά προγράμματα εκπαίδευσης στη ΣΕΚ για καθηγητές και εκπαιδευτές.

Συνοψίζοντας την επίδραση της ανάπτυξης των πολιτικών βλέπουμε να υπάρχουν οι εξής νέες τάσεις:

- Οι καθηγητές θα πρέπει να έχουν τα προσόντα ώστε να χρησιμοποιούν μεθόδους ερευνητικού περιεχομένου και η εκπαίδευση των καθηγητών θα πρέπει να έχει στοιχεία γνώσης έρευνας (Φιλανδία και Νορβηγία)

- Οι καθηγητές θα πρέπει να αποκτήσουν ικανότητες επίλυσης προβλημάτων και να μην περιορίζονται απλά σε θέματα ρουτίνας διδασκαλίας (Βέλγιο, Δανία, Ιταλία, Φιλανδία)
- Οι καθηγητές και εκπαιδευτές θα πρέπει να μπορούν να αναλάβουν ευρύτερες αρμοδιότητες, για παράδειγμα καθοδήγηση (Βόρεια Ευρώπη)
- Έμφαση στην «Επαγγελματικοποίηση» των καθηγητών και των εκπαιδευτών με την αύξηση των απαιτήσεων προϋπηρεσίας.

μ μ

Στην Αυστρία, συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση παρέχεται τόσο εντός του εκπαιδευτικού συστήματος στο πλαίσιο της δευτεροβάθμιας και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης όσο και εκτός αυτού.

Οι εκπαιδευτικοί της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης εντός του πλαισίου της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχουν τα εξής προσόντα:

- Εκπαιδευτικοί γενικών θεμάτων: πτυχίο παιδαγωγικής / καθηγητικής σχολής από πανεπιστημιακό ίδρυμα και ένα χρόνο πρακτική σε σχολείο.
- Εκπαιδευτικοί σε επαγγελματικές ειδικότητες: πτυχίο πανεπιστημίου στην ειδικότητά τους, επαγγελματική εμπειρία, και παιδαγωγική κατάρτιση από πανεπιστημιακό ίδρυμα.
- Εκπαιδευτές εργαστηρίων: πτυχίο πανεπιστημίου και παιδαγωγική κατάρτιση
- Εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων νοσηλευτικής: πτυχίο νοσηλευτικής και πιστοποιητικό από ειδικό πρόγραμμα κατάρτισης εκπαιδευτικών νοσηλευτικής και μαιευτικής.

Όλοι οι εκπαιδευτικοί της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης που πραγματοποιείται στο περιβάλλον της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι υποχρεωμένοι να συμμετέχουν σε επιμορφωτικά προγράμματα χωρίς όμως να υπάρχουν προδιαγραφές για τον αριθμό των ωρών.

Οι εκπαιδευτικοί της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης εντός του πλαισίου της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Fachhochschule institutions - FH) οφείλουν να έχουν πτυχίο πανεπιστημίου και μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών οι οποίοι συνδυάζονται με επαγγελματική εμπειρία. Η συνεχιζόμενη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αυτής της

κατηγορίας δεν ρυθμίζεται από κάποιο νομικό πλαίσιο. Οι καθηγητές, ωστόσο, των FH οφείλουν να δημοσιεύουν επιστημονικές εργασίες.

Συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση προσφέρεται και εκτός του εκπαιδευτικού συστήματος, εντός των επιχειρήσεων ή σε κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης. Για τους εκπαιδευτές που ασχολούνται με την παροχή επαγγελματικής κατάρτισης σε αυτό το πλαίσιο δεν υπάρχουν υποχρεωτικά τυπικά προσόντα. Συνήθως πρόκειται για άτομα του επαγγελματικού χώρου στον οποίο απευθύνονται. Για παράδειγμα στον τομέα της πληροφορικής η κατάρτιση γίνεται από επαγγελματίες του χώρου δηλαδή, μηχανικούς ηλεκτρονικών υπολογιστών, μηχανικούς λογισμικού, κλπ. Δεν υπάρχουν απαιτήσεις για διδακτική επάρκεια.

Για τους εκπαιδευτές αυτής της κατηγορίας δεν υπάρχουν απαιτήσεις για συμμετοχή σε προγράμματα επιμόρφωσης. Η συμμετοχή είναι εθελοντική. Το Ομοσπονδιακό Ίδρυμα για την Εκπαίδευση Ενηλίκων (*Bundesinstitut für Erwachsenenbildung, bifeb*) διοργανώνει διάφορα προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών με στόχο τη βελτίωση των γνώσεων και των δεξιοτήτων των συμμετεχόντων σε αυτά.

Πηγές στο διαδίκτυο

<http://www.bmukk.gv.at>

<http://www.berufsbildendeschulen.at>

<http://www.refernet.at>

<http://www.bifeb.at/>

μ

μ

Οι δραστηριότητες της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης (ΣΕΚ) στο Βέλγιο δεν διέπονται από κάποιο πλαίσιο λειτουργίας με γενική εφαρμογή για όλες τις περιπτώσεις ΣΕΚ. Κατά συνέπεια και οι εκπαιδευτές που δραστηριοποιούνται στη συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση δεν ακολουθούν ένα κεντρικά σχεδιασμένο σύστημα εκπαίδευσης και πιστοποίησης των ικανοτήτων τους. Η συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση αναπτύσσεται κατά κύριο λόγο στο Βέλγιο στους παρακάτω άξονες:

- 1) Εκπαίδευση κοινωνικής ανέλιξης (Social advancement education).
- 2) Συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση και συμβουλευτική ενηλίκων (Continuing vocational training and guidance) - (φορείς VDAB, βλ. <http://vdab.be/english> και LE FOREM βλ. <http://www.leforem.be>).
- 3) Κατάρτιση για ελεύθερους επαγγελματίες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις (Training for independent entrepreneurs and for small & middleclass enterprises).
- 4) Γεωργική κατάρτιση (Training in agriculture).

Αναλυτικά:

1. Εκπαίδευση κοινωνικής ανέλιξης

Σε αυτό το είδος συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης όπου ο κύριος στόχος είναι η απόκτηση βασικών και κοινωνικών δεξιοτήτων (π.χ. γλώσσα, επικοινωνία) απασχολούνται εκπαιδευτικοί γενικών ειδικοτήτων (π.χ. φιλόλογοι, μαθηματικοί) αλλά και εκπαιδευτές πρακτικών δεξιοτήτων. Τα προγράμματα αυτά υλοποιούνται στα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων (υπάρχουν 124 στη Φλαμανδική περιοχή και 165 στη Βαλλωνική περιοχή). Οι εκπαιδευτικοί σε αυτά τα κέντρα είναι υποχρεωμένοι να κατέχουν πιστοποιητικό παιδαγωγικής κατάρτισης το οποίο αποκτάται στο πλαίσιο των τυπικών παιδαγωγικών σπουδών στο Βέλγιο (π.χ. στα πανεπιστήμια). Το πιστοποιητικό

αυτό αποκτάται μετά από την επιτυχή παρακολούθηση μαθημάτων που συνολικά αντιστοιχούν σε 60 διδακτικές μονάδες (credits) εκ των οποίων οι 30 αφορούν πρακτική άσκηση.

2. Συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση και συμβουλευτική ενηλίκων

Στο Βέλγιο υπάρχουν δύο οργανισμοί παροχής επαγγελματικής κατάρτισης και συμβουλευτικής ενηλίκων: ο Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB) στη Φλαμανδική περιοχή και ο 'Office Wallon de formation professionnelle et de l'emploi' (LE FOREM) στη Βαλλωνική περιοχή. Οι εκπαιδευτές που απασχολούνται από αυτούς τους οργανισμούς είναι εκπαιδευτές τεχνικών και πρακτικών δεξιοτήτων. Οι δραστηριότητες αυτού του είδους ΣΕΚ γίνονται σε περιφερειακά κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης και διαχειριστικά ελέγχονται από την κυβέρνηση. Η επιλογή των εκπαιδευτών που θα απασχοληθούν στα προγράμματα των δύο αυτών οργανισμών γίνεται με ανοικτή προκήρυξη και γραπτό διαγωνισμό γνώσεων καθώς και με ψυχολογικά τεστ. Οι εξετάσεις αυτές γίνονται από επιτροπές στις οποίες συμμετέχουν και ειδικοί από τον επαγγελματικό κλάδο στον οποίο αφορά η κατάρτιση.

2.1 Εκπαίδευση εκπαιδευτών στον οργανισμό VDAB

Η εκπαίδευση των εκπαιδευτών για τους νέους εκπαιδευτές του VDAB είναι οργανωμένη σε θεματικές περιοχές και περιλαμβάνει 6 θεματικές ενότητες. Από αυτές οι 2 θεματικές είναι υποχρεωτικές (βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων) και οι 4 είναι προαιρετικές (τεχνικά ζητήματα) για τους έμπειρους εκπαιδευτές ενώ είναι υποχρεωτικές για τους νέους. Ωστόσο, ένας νέος εκπαιδευτής με παιδαγωγική πιστοποίηση είναι δυνατόν επίσης να εξαιρεθεί από την παρακολούθηση των ενοτήτων αυτών. Η συνεχιζόμενη εκπαίδευση των εκπαιδευτών γίνεται σε συνεργασία με τους διάφορους κλαδικούς φορείς.

2.2 Εκπαίδευση εκπαιδευτών στον οργανισμό FOREM

Στον οργανισμό FOREM η μονάδα εκπαίδευσης εκπαιδευτών (Formation des formateurs) παρέχει κατάρτιση σε νέους και έμπειρους εκπαιδευτές σε τεχνικό και μεθοδολογικό επίπεδο.

Η κατάρτιση των εκπαιδευτών περιλαμβάνει:

1. Διδακτική μεθοδολογία για όλους τους νέους εκπαιδευτές
2. Συνεχιζόμενη τεχνική κατάρτιση για τους έμπειρους εκπαιδευτές

3. Διδακτική μεθοδολογία για τους έμπειρους εκπαιδευτές
4. Κατάρτιση σε θέματα διοίκησης και δεξιοτήτων πληροφορικής
5. Συνεχιζόμενη κατάρτιση για το διοικητικό προσωπικό

Το πρόγραμμα κατάρτισης για τους νέους εκπαιδευτές στοχεύει να πληροφορήσει τους εκπαιδευτές για το εργασιακό τους περιβάλλον, την αποστολή και τους στόχους του οργανισμού FOREM και να τους εκπαιδεύσει στις βασικές αρχές της εκπαίδευσης των ενηλίκων και της διαχείρισης ανθρώπινων πόρων. Οι έμπειροι εκπαιδευτές του FOREM έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν για 15 μέρες το χρόνο σε δράσεις συνεχιζόμενης κατάρτισης με τη μορφή εκπαιδευτικής άδειας.

3. Κατάρτιση για ελεύθερους επαγγελματίες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Η κατάρτιση για ελεύθερους επαγγελματίες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις πραγματοποιείται σε περιφερειακά ή τοπικά κέντρα κατάρτισης τα οποία ονομάζονται "Syntra" στη Φλαμανδία και d "Centre de Formation PME" στη Βαλλωνική περιοχή. Η πιστοποίηση της εκπαίδευσης και ο έλεγχος της ποιότητάς της γίνεται από δυο οργανισμούς: τον οργανισμό VLAO στη Φλαμανδία και τον οργανισμό IFAPME στη Βαλλωνική περιοχή. Η κατάρτιση αυτή γίνεται με δύο μεθοδολογίες. Η πρώτη μεθοδολογία είναι μια διετής κατάρτιση με στόχο το να γίνουν οι εκπαιδευόμενοι ελεύθεροι επαγγελματίες. Η άλλη μεθοδολογία αφορά την πρακτική της μαθητείας. Στην πρώτη περίπτωση οι εκπαιδευτές είναι εκπαιδευτικοί γενικής και τεχνικής παιδείας οι οποίοι προσλαμβάνονται για να διδάξουν στα τοπικά κέντρα κατάρτισης καθώς και εκπαιδευτές πρακτικής που εργάζονται ως εκπαιδευτές ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης. Στη δεύτερη περίπτωση η μαθητεία αποτελεί ευθύνη των επιχειρηματιών οι οποίοι προσλαμβάνουν τους καλύτερους ειδικούς ανά κλάδο οι οποίοι αναλαμβάνουν την ευθύνη να εξοικειώσουν τους επιχειρηματίες με τις καινοτομίες του κλάδου τους (ενδοεπιχειρησιακή μαθητεία).

4. Γεωργική κατάρτιση.

Στη Φλαμανδική περιοχή η γεωργική κατάρτιση συντονίζεται από το Φλαμανδικό Γεωργικό Κέντρο (VAC) το οποίο οργανώνει προγράμματα κατάρτισης για τους αγρότες. Τα προγράμματα εγκρίνονται από το Υπουργείο της Φλαμανδίας (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - Administratie Land- en Tuinbouw). Οι εκπαιδευτές επιλέγονται

από το VAC με βάση τις τεχνικές τους γνώσεις ενώ δεν υπάρχει κάποιου είδους πιστοποίηση σε σχέση με την ικανότητά τους στην εκπαίδευση ενηλίκων. Στη Βαλλωνική περιοχή δεν υπάρχει συντονιστικός φορέας και οι εκπαιδευτές και τα εκπαιδευτικά κέντρα εγκρίνονται κατά περίπτωση και μετά από υποβολή σχετικού αιτήματος για την πραγματοποίηση προγράμματος γεωργικής κατάρτισης στο Υπουργείο Απασχόλησης της Βαλλωνίας (Ministère de l'Emploi de la Région Wallonne).

Πηγές στο διαδίκτυο

<http://vdab.be/english>

<http://www.leforem.be>

<http://www.vlao.be>

<http://www.ifapme.be>

<http://www.vacvzw.be>

μ

μ

Στη Βουλγαρία δεν υπάρχει συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο για την εκπαίδευση και την πιστοποίηση των εκπαιδευτών της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης.

Κάθε δάσκαλος δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχει τη δυνατότητα να εργαστεί ως εκπαιδευτής σε προγράμματα κατάρτισης ανέργων ή σε προγράμματα ενδοεπιχειρησιακής επαγγελματικής κατάρτισης.

Από την άλλη πλευρά ούτε το δικαίωμα να εργαστεί κάποιος ως εκπαιδευτικός έχει συγκεκριμένες παιδαγωγικές προδιαγραφές. Το επάγγελμα του εκπαιδευτικού δεν αποτελεί ξεχωριστή ειδικότητα σε πανεπιστημιακό επίπεδο. Η απαραίτητη ειδίκευση αποκτιέται είτε στο πλαίσιο άλλων σπουδών που οδηγούν σε κάποια επαγγελματική ειδίκευση (π.χ. γεωπόνος) είτε σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Με άλλα λόγια στην επαγγελματική κατάρτιση (αρχική και συνεχιζόμενη) οι εκπαιδευτικοί έχουν τα εξής προσόντα: Αρχικά έχουν ολοκληρώσει πανεπιστημιακές σπουδές σε επίπεδο πτυχίου (Bachelor) ή διπλώματος (Master) και είτε έχουν ειδικευτεί ως «εκπαιδευτικοί» στο πλαίσιο των σπουδών τους ή έχουν αποκτήσει επιπρόσθετο παιδαγωγικό πιστοποιητικό σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών δεν υπάρχουν στο πλαίσιο ενός εθνικού συστήματος διασφάλισης ποιότητας και πιστοποίησης. Προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών προσφέρονται είτε στο πλαίσιο προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση όπως το πρόγραμμα Leonardo da Vinci τα οποία οργανώνονται από φορείς όπως το Κέντρο για την Ανάπτυξη των Ανθρώπινων Πόρων (Human Resources Development Centre).

Πηγές στο διαδίκτυο

<http://www.hrdc.bg/news.php>

μ

μ

Ο εκπαιδευτές της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στη Γαλλία είναι επαγγελματίες εκπαιδευτές ενηλίκων που παρέχουν υπηρεσίες επαγγελματικής κατάρτισης είτε στο πλαίσιο ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης ή στην ελεύθερη (ιδιωτική) αγορά κατάρτισης. Ως εκπαιδευτές συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης προσδιορίζονται και οι: σύμβουλοι επιχειρήσεων, υπεύθυνοι εκπαίδευσης σε κέντρα κατάρτισης ή επιχειρήσεις, εκπαιδευτές που εργάζονται σε επιχειρήσεις και γενικά άλλοι «διευκολυντές». Το επάγγελμά τους δεν καλύπτεται από κάποιο νομικό πλαίσιο εθνικής εμβέλειας.

Ο κύριος όγκος των εκπαιδευτών είναι ελεύθεροι επαγγελματίες που συνάπτουν συμβόλαια πλήρους ή μερικής απασχόλησης. Η επιλογή τους γίνεται με βάση τα προσόντα τους και την επαγγελματική τους εμπειρία σε ένα συγκεκριμένο επαγγελματικό πεδίο. Με άλλα λόγια ένας εκπαιδευτής συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης δεν κατέχει απαραίτητα κάποιο πιστοποιητικό σχετικά με τη διδακτική του επάρκεια. Κατά συνέπεια δεν υπάρχει κάποιου είδους υποχρεωτική αρχική κατάρτιση για τους εκπαιδευτές της ΣΕΚ. Ωστόσο οι επιχειρήσεις που τους προσλαμβάνουν έχουν τη δυνατότητα να τους εκπαιδεύσουν σε ζητήματα εκπαίδευσης ενηλίκων.

Εξάιρεση αποτελούν οι εκπαιδευτές του οργανισμού AFPA (η Ένωση για την Επαγγελματική Κατάρτιση Ενηλίκων, που είναι και ο κύριος φορέας κατάρτισης του γαλλικού υπουργείου απασχόλησης). Οι εκπαιδευτές του AFPA είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθήσουν εκπαιδευτικό πρόγραμμα 4 ως 12 εβδομαδιαίων θεματικών ενοτήτων ούτως ώστε να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες διδασκαλίας. Επίσης οι μεγαλύτεροι οργανισμοί κατάρτισης είτε είναι κερδοσκοπικοί είτε μη-κερδοσκοπικοί έχουν δομές εσωτερικής κατάρτισης για τους εκπαιδευτές τους με σκοπό να τους εξοικειώσουν με την κουλτούρα του οργανισμού αλλά και για να τους εκπαιδεύσουν σε

συγκεκριμένες δεξιότητες εκπαίδευσης ενηλίκων. Ανάλογα δρουν και οι μεγάλες επιχειρήσεις οι οποίες υλοποιούν προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών, συνήθως όχι μεγαλύτερα των 40 ωρών. Ο στόχος των προγραμμάτων αυτών είναι να αποκτήσουν οι εκπαιδευτές τις απαραίτητες δεξιότητες σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης προγραμμάτων κατάρτισης επειδή πολλοί από τους εκπαιδευτές των επιχειρήσεων δεν έχουν κάποια προηγούμενη εμπειρία στην κατάρτιση ενηλίκων.

Στη Γαλλία δεν υπάρχει κάποιο εθνικό σύστημα για τη συνεχιζόμενη κατάρτιση των εκπαιδευτών. Οι κύριοι οργανισμοί που παρέχουν συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση και συνιστούν το δίκτυο παρόχων ΣΕΚ στη Γαλλία (τα υπουργεία Παιδείας και Γεωργίας, ο οργανισμός AFPA, τα επιμελητήρια βιομηχανίας και εμπορίου, οι μεγάλες επιχειρήσεις, τα ιδιωτικά δίκτυα παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων) χρηματοδοτούν προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών αποκλειστικά για το προσωπικό τους. Συχνά τα προγράμματα αυτά οργανώνονται σε περιφερειακό επίπεδο και στοχεύουν στην προσαρμογή των εκπαιδευτών στις τοπικές ανάγκες.

Πηγές στο διαδίκτυο

<http://www.afpa.fr>

μ μ
μ

Στη Γερμανία, δεν υπάρχει κάποιο ιδιαίτερο σύστημα πιστοποίησης των εκπαιδευτών της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης. Το επάγγελμα του εκπαιδευτή της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης δεν είναι κατοχυρωμένο και δεν έχει επαγγελματικό προφίλ.

Υπάρχουν πανεπιστημιακά προγράμματα που διαφέρουν μεταξύ τους και οδηγούν στην απόκτηση μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών στην εκπαίδευση ενηλίκων. Σύμφωνα με τα όσα ερευνήσαμε οι εκπαιδευτές της ΣΕΚ στη Γερμανία συνήθως έχουν έναν ακαδημαϊκό τίτλο στην περιοχή της ειδικότητάς τους και κάποιο πιστοποιητικό διδακτικής επάρκειας από οργανισμό Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών ή πιστοποιητικό επάρκειας από εκπαιδευτικό οργανισμό που ανήκει σε κοινωνικούς εταίρους ή σε κάποιο κέντρο εκπαίδευσης ενηλίκων.

Αντίθετα πολύ πιο οργανωμένο είναι το σύστημα στην αρχική επαγγελματική κατάρτιση όπου οι εκπαιδευτές είναι υποχρεωμένοι να αποκτήσουν πιστοποίηση (AEVO) η οποία προκύπτει μετά από παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση σε επιμορφωτικά προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών 120 ωρών τα οποία προσφέρουν τα επαγγελματικά επιμελητήρια και το πρόγραμμα των οποίων είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες κάθε επαγγελματικού κλάδου.

Πηγές στο διαδίκτυο

http://www.kmk.org/dossier/dossier_en_ebook.pdf

<http://www.bildungsbericht.de/daten/gesamtbericht.pdf>

http://www.bildungsserver.de/zeigen_e.html?seite=22

μ

μ

Στο σύστημα επαγγελματικής κατάρτισης της Δανίας γίνεται ένας διαχωρισμός μεταξύ εκπαιδευτικών (teachers) και εκπαιδευτών (trainers). Οι τελευταίοι είναι οι εκπαιδευτές της ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης ενώ οι πρώτοι είναι όσοι παρέχουν τις υπηρεσίες τους στα διάφορα κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης.

Εκπαιδευτικοί

Οι εκπαιδευτικοί της ΣΕΚ στη Δανία χωρίζονται σε δύο κατηγορίες και είναι εκπαιδευτικοί γενικών θεμάτων, απόφοιτοι πανεπιστημιακών σχολών ή έμπειροι επαγγελματίες με πρακτική εμπειρία. Στην πρώτη περίπτωση οι εκπαιδευτικοί πρέπει έχουν πτυχίο πανεπιστημίου εάν πρόκειται για εκπαιδευτικούς γενικών θεμάτων.

Αν πρόκειται για εκπαιδευτικούς ειδικότητας τότε πρέπει να έχουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών. Στη δεύτερη περίπτωση απαιτείται εργασιακή εμπειρία τουλάχιστον 5 χρόνων. Και στις δύο περιπτώσεις απαιτείται η κατοχή πιστοποιητικού παιδαγωγικής κατάρτισης το οποίο παρέχεται από πανεπιστημιακού επιπέδου ιδρύματα (Profesionshøjskoler) τα οποία έχουν προγράμματα που οδηγούν στη λήψη διπλώματος για διδασκαλία σε ενήλικους. Το πιστοποιητικό αυτό δεν προαπαιτείται για την πρόσληψή τους αλλά είναι υποχρεωμένοι να το αποκτήσουν εντός των πρώτων δύο (2) χρόνων της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας.

Το πρόγραμμα σπουδών που οδηγεί στη λήψη του πιστοποιητικού διαρκεί συνήθως 500 ώρες και αξιολογείται με γραπτές τελικές εξετάσεις. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τεχνικές διδασκαλίας, συμβουλευτικής καθώς και θεωρητικά στοιχεία της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Εκπαιδευτές της ΣΕΚ (ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση)

Για τους εκπαιδευτές της ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης στη Δανία δεν υπάρχουν πολλές πληροφορίες. Μερικές μεγάλες επιχειρήσεις έχουν τμήματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και κατάρτισης που προσφέρουν μαθήματα στους εργαζομένους σε αυτές. Σε αυτά τα τμήματα διδάσκουν διάφοροι εκπαιδευτές των οποίων ωστόσο, οι δεξιότητες και το ακαδημαϊκό τους προφίλ εξαρτάται από τις ανάγκες της κάθε επιχείρησης.

Πηγές στο διαδίκτυο

http://www.eng.uvm.dk/~media/Files/English/Fact%20sheets/080101_fact_sheet_adult_education.ashx

<http://pub.uvm.dk/2005/VET/>

<http://www.eng.uvm.dk/Uddannelse/Upper%20Secondary%20Education/Vocational%20Education%20and%20Training.aspx>

μ μ

Στην Εσθονία δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ εκπαιδευτών της αρχικής και της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης.

Οι εκπαιδευτικοί που εργάζονται σε δημόσια ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης και παρέχουν τόσο αρχική όσο και συνεχιζόμενη κατάρτιση είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και συνήθως έχουν επίσης παρακολουθήσει παιδαγωγική κατάρτιση από ένα ως και τρία χρόνια. Η παιδαγωγική κατάρτιση περιλαμβάνει: θεωρία παιδαγωγικής, ψυχολογία και μεθόδους διδασκαλίας. Επίσης περιλαμβάνει και πρακτική άσκηση τουλάχιστον 10 εβδομάδων. Η εκπαίδευση αυτή γίνεται με συμβατικούς τρόπους (διαλέξεις, σεμινάρια) αλλά και με ομαδικές εργασίες και παρουσιάσεις. Κάθε υποψήφιος εκπαιδευτικός επαγγελματικής κατάρτισης εποπτεύεται από κάποιον μέντορα ο οποίος και αξιολογεί την απόδοσή του στο τέλος της χρονιάς. Σε πολλές περιπτώσεις οι εκπαιδευτές της επαγγελματικής κατάρτισης αποκτούν παιδαγωγική επάρκεια ενώ ήδη εργάζονται. Σε αυτές τις περιπτώσεις σύμφωνα με τα θεσμοθετημένα προσόντα για τους εκπαιδευτικούς (*Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded*) οφείλουν να παρακολουθήσουν ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης εκπαιδευτών διάρκειας 320 ωρών που περιλαμβάνει: στοιχεία της οργάνωσης της επαγγελματικής κατάρτισης, επικοινωνία, εκπαιδευτική ψυχολογία, ειδική αγωγή, εκπαίδευση ενηλίκων και μεθόδους διδασκαλίας.

Οι εκπαιδευτικοί που εργάζονται σε δημόσια ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης οφείλουν να συμμετέχουν σε επιμορφωτικά προγράμματα για τουλάχιστον δύο μήνες για κάθε τρία χρόνια υπηρεσίας. Η συμμετοχή τους αυτή αποτελεί παράμετρο της αξιολόγησής τους.

Στα ιδιωτικά κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης οι εκπαιδευτές είναι συνήθως επαγγελματίες του γνωστικού τους αντικειμένου και γι' αυτούς δεν υπάρχουν

θεσμοθετημένα προσόντα. Το ίδιο συμβαίνει και για όσους ασχολούνται ως εκπαιδευτές συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στο πλαίσιο των επιχειρήσεων (ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση).

Πηγές στο διαδίκτυο

<http://www.andras.ee>

<http://www.vabaharidus.ee>

<http://www.innove.ee>

<http://www.rajaleidja.ee>

μ μ

Στην Ιρλανδία δεν υπάρχει κρατικός φορέας που να ρυθμίζει τα θέματα πιστοποίησης των εκπαιδευτών της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης με αποτέλεσμα να μην υπάρχει επίσημη περιγραφή (με τη μορφή νόμου) για τον ρόλο ή τα προσόντα των εκπαιδευτών ΣΕΚ.

Η συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση παρέχεται εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος είτε από ιδιωτικές εταιρείες είτε από ημικρατικούς οργανισμούς όπως ο FAS (βλ. www.fas.ie) που αποτελεί τον Οργανισμό Κατάρτισης και Απασχόλησης της Ιρλανδίας. Οι εκπαιδευτές λειτουργούν επίσης και ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή σύμβουλοι εκπαίδευσης που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στις επιχειρήσεις. Κατά συνέπεια δεν υπάρχει ακριβής καταγραφή του αριθμού όσων απασχολούνται ως εκπαιδευτές ΣΕΚ στην Ιρλανδία.

Ειδικότερα όμως όσοι εκπαιδευτές επιθυμούν να απασχοληθούν σε προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στον FAS πρέπει να ενταχθούν στο Μητρώο των Εκπαιδευτών του οργανισμού. Για να γίνει αυτό πρέπει:

A) Οι εκπαιδευτές θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης:

- ✚ Να έχουν τυπικά προσόντα (π.χ. πτυχίο) στο θεματικό πεδίο που επιθυμούν να απασχοληθούν ως εκπαιδευτές. Στις περιπτώσεις πεδίων τεχνικής φύσης είναι αρκετή η πιστοποίηση των γνώσεων από το αρμόδιο επαγγελματικό επιμελητήριο.
- ✚ Να έχουν επαγγελματική εμπειρία στην θεματική περιοχή που τους αφορά, τουλάχιστον για δύο (2) χρόνια μετά τη λήψη του πιστοποιητικού των προσόντων τους συμπεριλαμβανομένου και ενός (1) έτους εμπειρία σε εποπτική θέση ή άλλη θέση διοικητικής ευθύνης της ειδικότητάς τους.

Β) Οι εκπαιδευτές μαθητείας, να έχουν πιστοποιημένες δεξιότητες ως τεχνίτες χωρίς ωστόσο να απαιτείται κάποιο παιδαγωγικό πιστοποιητικό ή άλλο πιστοποιητικό διδακτικής επάρκειας.

Όσοι απασχολούνται σε δημόσιες υπηρεσίες ως εκπαιδευτές οφείλουν να έχουν πιστοποιημένες ικανότητες, και ειδικότερα

- ✚ Τεχνικές ικανότητες (σύγχρονες δεξιότητες και γνώσεις σχετικές με την ειδικότητά τους).

- ✚ Παιδαγωγικές ικανότητες (δεξιότητες και γνώσεις διδακτικής ενηλίκων).

- ✚ Κοινωνικές ικανότητες (ικανότητα ανάπτυξης διαπροσωπικών σχέσεων και γνώσεις δυναμικής των ομάδων)

Ειδικότερα για την ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση, ο οργανισμός FAS και ο κρατικός φορέας Enterprise Ireland απαιτούν από τους ιδιωτικούς φορείς παροχής ΣΕΚ αλλά και από τους εκπαιδευτές να πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια για να τους εντάξουν στα μητρώα τους. Το ελάχιστο εκπαιδευτικό προσόν για να θεωρηθεί κάποιος εγκεκριμένος εκπαιδευτής είναι ένα Πιστοποιητικό στην Επαγγελματική Κατάρτιση το οποίο απονέμεται από κάποιον αναγνωρισμένο φορέα. Πρόσφατα ο FAS σε συνεργασία με τα πανεπιστήμια Maynooth και Galway και με την έγκριση του Εθνικού Πανεπιστημίου της Ιρλανδίας (NUI) ανέπτυξαν μια σειρά από πιστοποιημένα προγράμματα που οδηγούν από πιστοποιητικά ως σε μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών ειδικά για τους εκπαιδευτές των μητρώων του. Τα προγράμματα αυτά είναι ωστόσο διαθέσιμα και σε όσους θελήσουν να ξεκινήσουν την επαγγελματική τους σταδιοδρομία ως εκπαιδευτές. Τα προγράμματα αυτά είναι συνήθως συνδυασμός συμβατικών και εξ αποστάσεως μεθόδων διδασκαλίας και εμπεριέχουν και πρακτική άσκηση.

Στην Ιρλανδία λειτουργεί και το Ιρλανδικό Ινστιτούτο για την Ανάπτυξη και Κατάρτιση (IITD) το οποίο είναι το επαγγελματικό επιμελητήριο για την κατάρτιση και τους εκπαιδευτές και το οποίο οργανώνει αναγνωρισμένα προγράμματα μερικής φοίτησης (part-time) που οδηγούν σε πιστοποίηση των εκπαιδευτών, με τη συνεργασία πολλών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Από το 2006 το IITD σε συνεργασία με του National College of Ireland, προσφέρει σπουδές τριετούς διάρκειας που οδηγούν σε πτυχίο (BA) στην Κατάρτιση και του οποίου στοχεύει στο να αναπτύξει τις ικανότητες και τις γνώσεις των εκπαιδευτών σε ειδικές περιοχές γνώσης της επαγγελματικής κατάρτισης όπως είναι ο σχεδιασμός, η οργάνωση και η αξιολόγηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης.

Άλλοι κρατικοί οργανισμοί που εμπλέκονται στην κλαδική επαγγελματική κατάρτιση όπως οι: ο Failte Ireland (τουρισμός), ο Bord Iascaigh Mhara (αλιεία); ο Coillte (δάση) και ο Teagasc (γεωργία και τρόφιμα), έχουν δικά τους προγράμματα κατάρτισης και εκπαιδευτές. Για τους εκπαιδευτές αυτών των οργανισμών απαιτείται να έχουν επαγγελματική εμπειρία και πιστοποίηση των διδακτικών τους ικανοτήτων. Η πιστοποίηση των διδακτικών ικανοτήτων των εκπαιδευτών αυτών των φορέων είναι αρμοδιότητα του οργανισμού FETAC ο οποίος παρέχει το ανάλογο πιστοποιητικό μετά από την παρακολούθηση συγκεκριμένων μαθημάτων.

Πηγές στο διαδίκτυο

<http://www.enterprise-ireland.com>

<http://www.fas.ie>

<http://www.iitd.ie>

<http://www.fetac.ie>

<http://www.failteireland.ie>

<http://www.bim.ie/templates/homepage.asp>

<http://www.coillte.ie>

<http://www.teagasc.ie>

μ

μ

Στην Ισπανία υπάρχουν πολλές κατηγορίες εκπαιδευτών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης. Για κάθε κατηγορία ισχύουν διαφορετικά δεδομένα αναφορικά με τα απαραίτητα προσόντα, την αρχική κατάρτισή τους αλλά και τη επαγγελματική τους ανάπτυξη. Με άλλα λόγια δεν υπάρχει ένα ενιαίο σύστημα που να καλύπτει συνολικά όλους όσους απασχολούνται ως εκπαιδευτές στη ΣΕΚ. Παρακάτω θα αναφερθούμε σε κάθε κατηγορία ξεχωριστά έτσι όπως αυτές προσδιορίζονται από το Ινστιτούτο Εργασίας (INEM - SPEE) του ισπανικού Υπουργείου Απασχόλησης. Η κατηγοριοποίηση των εκπαιδευτών συνεχιζόμενης κατάρτισης γίνεται με κριτήριο το χώρο που οι εκπαιδευτές ασκούν την επαγγελματική τους δραστηριότητα.

I. Εκπαιδευτές ΣΕΚ - δημόσιοι υπάλληλοι

Οι εκπαιδευτές αυτοί εργάζονται στα εκπαιδευτικά κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης του SPEE-INEM. Πρόκειται για εκπαιδευτές πολλών και διαφορετικών ειδικοτήτων . Δεν υπάρχει κάποιο προαπαιτούμενο προσόν για την απασχόλησή τους ως εκπαιδευτές εκτός από το να κατέχουν πτυχίο επιπέδου 5B της κλίμακας ISCED δηλαδή τριτοβάθμιας τεχνικής εκπαίδευσης διάρκειας τουλάχιστον δύο (2) χρόνων. Το Ινστιτούτο Εργασίας είναι υπεύθυνο για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτών αυτών.

II. Εξωτερικοί εκπαιδευτικοί ελεύθεροι επαγγελματίες που συνεργάζονται με το δημόσιο

Κάθε χρόνο το δημόσιο προσλαμβάνει με συμβάσεις έργου τους απαραίτητους ελεύθερους επαγγελματίες για να καλύψουν τις ανάγκες των προγραμμάτων που σχεδιάζει το Ινστιτούτο Εργασίας. Ως προσόν για την πρόσληψή τους

θεωρείται κάθε ακαδημαϊκό πιστοποιητικό (πτυχίο, δίπλωμα) που είναι συμβατό με το γνωστικό αντικείμενο που πρόκειται να διδάξουν. Και για αυτούς τους εκπαιδευτές το Ινστιτούτο Εργασίας είναι υπεύθυνο για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξή τους.

III. Εκπαιδευτές ιδιωτικών κέντρων επαγγελματικής κατάρτισης

Πρόκειται για εκπαιδευτές ή ειδικούς πλήρους ή μερικής απασχόλησης που εργάζονται σε ιδιωτικά αλλά και ημικρατικούς πιστοποιημένους φορείς παροχής συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης οι οποίοι υλοποιούν προγράμματα ΣΕΚ κατόπιν συμφωνιών με τους κλαδικούς κοινωνικούς εταίρους. Ως προσόν για την πρόσληψή τους θεωρείται κάθε ακαδημαϊκό πιστοποιητικό (πτυχίο, δίπλωμα) που είναι συμβατό με το γνωστικό αντικείμενο που πρόκειται να διδάξουν. Δεν υπάρχει κάποιο θεσμοθετημένο πρόγραμμα για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτών αυτής της κατηγορίας. Υπολογίζεται ότι στην Ισπανία υπάρχουν σχεδόν 4.000 ιδιωτικές οργανώσεις επαγγελματικής κατάρτισης που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην ελεύθερη αγορά, όχι μόνο στις επιχειρήσεις αλλά σε άτομα (για να τους βοηθήσουν να αποκτήσουν ή να βελτιώσουν τη δυνατότητα απασχόλησής τους).

IV. Εκπαιδευτές σε προγράμματα εύρεσης εργασίας (employment workshops)

Οι εκπαιδευτές αυτοί είναι υπεύθυνοι για την κατάρτιση των σπουδαστών σε κέντρα κατάρτισης, και για την υποστήριξή τους στην αναζήτηση απασχόλησης για ή αυτοαπασχόλησης. Αυτός ο τύπος εκπαιδευτικού προσωπικού ποικίλλει ανάλογα με το αντικείμενο που διδάσκει και το επαγγελματικό προφίλ κάθε ειδικότητας. Για αυτόν το λόγο στο εκπαιδευτικό αυτό προσωπικό συμπεριλαμβάνονται και άτομα με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο αλλά με μεγάλη επαγγελματική πείρα και με υψηλό επίπεδο δεξιοτήτων, όπως συμβαίνει σε μερικά από τα επαγγέλματα του τομέα των κατασκευών. Το θεωρητικό μέρος της κατάρτισης παρέχεται από εκπαιδευτικό προσωπικό με υψηλά προσόντα, ενώ οι εκπαιδευτές με ενδιάμεσα ή χαμηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης ασχολούνται με την πρακτική άσκηση. Ως προσόν για την πρόσληψή τους θεωρείται κάθε πιστοποιητικό που είναι συμβατό με το γνωστικό αντικείμενο που πρόκειται να

διδάξουν. Δεν υπάρχει κάποιο θεσμοθετημένο πρόγραμμα για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτών αυτής της κατηγορίας πέρα από προγράμματα για την εξοικείωσή τους με την πληροφορική τεχνολογία.

V. Εκπαιδευτές ενδοεπιχειρησιακών προγραμμάτων ΣΕΚ

Σε γενικές γραμμές μόνο οι μεγάλες ή μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις έχουν τα δικά τους συστήματα κατάρτισης με τα οποία ικανοποιούν τις ιδιαίτερες ανάγκες τους σε αυτόν τον τομέα. Στην πράξη, αυτή η δραστηριότητα είναι ανεξέλεγκτη, και κάθε επιχείρηση πραγματοποιεί προγράμματα ΣΕΚ με έναν απολύτως ανεξάρτητο τρόπο. Οι εκπαιδευτές σε αυτά τα προγράμματα μπορεί να είναι κάθε είδους επαγγελματίες με εμπειρία στον τομέα της απασχόλησής τους. Δεν υπάρχει θεσμοθετημένο σύστημα για την πιστοποίησή τους

Πηγές στο διαδίκτυο

www.sepe.es

<https://www.redtrabaja.es/es/redtrabaja/portal/index.jsp>

μ

μ

Στη συνεχιζόμενη κατάρτιση (πέρα από την ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση), στην Ιταλία, υπάρχουν δύο τύποι εκπαιδευτών. Οι εκπαιδευτές της θεωρητικής κατάρτισης και οι εκπαιδευτές της πρακτικής κατάρτισης.

Εκπαιδευτές θεωρητικής κατάρτισης

Δεν υπάρχει συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο για τις υποχρεώσεις και τα προσόντα των εκπαιδευτών της θεωρητικής κατάρτισης. Οι περισσότεροι είναι επαγγελματίες που εργάζονται περιστασιακά ως εκπαιδευτές. Υπάρχουν δύο κατηγορίες εκπαιδευτών θεωρητικής κατάρτισης: α) όσοι εργάζονται στα Περιφερειακά Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Centri Territoriali Permanenti) και β) οι υπόλοιποι εκπαιδευτές.

Οι εκπαιδευτές που εργάζονται σε Περιφερειακά Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων, πρέπει να κατέχουν τουλάχιστον ένα πτυχίο και έναν τίτλο παιδαγωγικής επάρκειας για τα θέματα που διδάσκουν. Οι εκπαιδευτές αυτοί επιλέγονται βάσει της διδακτικής και της επαγγελματικής τους εμπειρίας.

Για τους υπόλοιπους εκπαιδευτές, δεν υπάρχει κανένα προκαθορισμένο επίπεδο προσόντων για να ασκήσουν αυτό το επάγγελμα. Για τα χρηματοδοτούμενα από το δημόσιο εκπαιδευτικά προγράμματα, υπάρχουν συνήθως προαπαιτούμενα προσόντα για τους εκπαιδευτές όπως η κατοχή πτυχίου ή/και κατάλληλη επαγγελματική εμπειρία. Για τους εκπαιδευτές τεχνικού περιεχομένου (π.χ. εφαρμογές λογισμικού) απαιτείται συγκεκριμένη πιστοποίηση από οργανισμούς (π.χ. Microsoft, CISCO). Για τους εκπαιδευτές αυτής της κατηγορίας, η συνεχής επιμόρφωση είναι απολύτως εθελοντική όπως θα αναμενόταν λαμβάνοντας υπόψη ότι οι περισσότεροι από αυτούς είναι ελεύθεροι επαγγελματίες.

Εκπαιδευτές πρακτικής κατάρτισης

Το επάγγελμα του εκπαιδευτή πρακτικής κατάρτισης δεν ρυθμίζεται από νομοθετικό πλαίσιο.

Εκπαιδευτές ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης (εντός των επιχειρήσεων)

Για τους εκπαιδευτές ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης που εργάζονται εντός των επιχειρήσεων η επιλογή πραγματοποιείται κατά την κρίση των επιχειρηματιών. Γενικά, οι επιχειρήσεις δίνουν περισσότερη αξία στην επαγγελματική εμπειρία απ' ότι στα εκπαιδευτικά προσόντα. Η συνεχής επιμόρφωση για τους εκπαιδευτές αυτής της κατηγορίας είναι πλήρως εθελοντική και γενικά αποτελεί μια προσωπική επένδυση κάθε εκπαιδευτή. Κάποιες μεγάλες επιχειρήσεις με μόνιμα εσωτερικά τμήματα παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών επενδύουν στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση των εκπαιδευτών τους με ειδικά προγράμματα ανάπτυξης των δεξιοτήτων τους.

Εκπαιδευτές ενδοεπιχειρησιακής (εκτός επιχειρήσεων)

Για τους εκπαιδευτές ενδοεπιχειρησιακής που εργάζονται εκτός των επιχειρήσεων η πρόσβαση στο επάγγελμα έχει προαπαιτούμενα προσόντα μόνο για τις καταρτίσεις που περιλαμβάνονται στις χρηματοδοτούμενες από το δημόσιο δραστηριότητες. Ωστόσο σε μερικές περιφέρειες της Ιταλίας οι αρχές έχουν ξεκινήσει τις διαδικασίες για να πιστοποιήσουν τις δεξιότητες αυτών των εκπαιδευτών. Η συνεχιζόμενη επιμόρφωση εξυπηρετείται από την ελεύθερη αγορά, αν και υπάρχει ουσιαστική δημόσια χρηματοδότηση για τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση των εκπαιδευτών που εργάζονται στην κατάρτιση των οργανισμών, των επιχειρήσεων και της δημόσιας διοίκησης. Η κυβέρνηση έχει θεσπίσει επίσης τα μέτρα φοροαπαλλαγής για να ενθαρρύνει την πρόσβαση στη συνεχιζόμενη κατάρτιση. Επιπλέον κίνητρα για αύξηση της συμμετοχής στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση υπάρχουν σε ορισμένους τομείς (π.χ. για τους εκπαιδευτές του ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού).

Πηγές στο διαδίκτυο

<http://www.lavoro.gov.it>

<http://www.isfol.it>

<http://excelsior.unioncamere.net>

μ μ

Στη Λετονία δε γίνεται διαχωρισμός μεταξύ των εκπαιδευτών της αρχικής και της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης. Στην ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση δεν υπάρχουν κανόνες και ρυθμίσεις για τους εκπαιδευτές και τα προσόντα τους.

Οι εκπαιδευτές της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης είναι συνήθως απόφοιτοι πανεπιστημιακών σχολών διάφορων επαγγελματικών κλάδων. Όσοι απόφοιτοι πανεπιστημίων επιθυμούν να απασχοληθούν επαγγελματικά ως εκπαιδευτές θα πρέπει μετά το πτυχίο τους να παρακολουθήσουν ένα βασικό πρόγραμμα εξειδίκευσης στην διδακτική (όχι μικρότερο από 320 ώρες) σε κάποιο πανεπιστήμιο, ή κέντρο συνεχιζόμενης εκπαίδευσης ενηλίκων ή σε κάποιον άλλο πιστοποιημένο οργανισμό κατάρτισης. Το περιεχόμενο των σπουδών αυτών των εξειδικευμένων προγραμμάτων είναι συνήθως κοινό και η αξιολόγηση γίνεται με εξετάσεις, παρουσιάσεις και μικροδιδασκαλίες.

Από την άλλη πλευρά όλοι όσοι εμπλέκονται στην παροχή συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης οφείλουν να συμμετέχουν σε επιμορφωτικές δράσεις για να αναπτύσσουν τα επαγγελματικά τους προσόντα κάθε 3 χρόνια. Σε αυτό το πλαίσιο υπάρχουν πολλά προγράμματα εκπαίδευσης, τα σεμινάρια, άλλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν εφ' όσον η διάρκειά τους είναι μεγαλύτερη 36 ώρες. Ο σχετικός νόμος σχετικά δηλώνει ρητά ότι κάθε εκπαιδευτής είναι αποκλειστικά αρμόδιος για την επαγγελματική ανάπτυξή του. Οι εκπαιδευτές ΣΕΚ έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιήσουν 30 ημερολογιακές ημέρες κάθε τρίτο έτος για την επαγγελματική ανάπτυξη ως άδεια κατάρτισης με αποδοχές.

Πηγές στο διαδίκτυο

<http://www.aic.lv>

<http://www.izmpic.gov.lv>

<http://www.nva.lv> , <http://www.viaa.gov.lv>

μ μ

Στην Αγγλία και την Σκοτία υπάρχουν διαφορετικά συστήματα εκπαίδευσης των εκπαιδευτών της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και γενικά της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Στην Αγγλία από το 2001, όλοι όσοι διδάσκουν σε επιμορφωτικά προγράμματα (είτε επαγγελματικής είτε γενικής εκπαίδευσης) πρέπει να έχουν πιστοποίηση της διδακτικής τους επάρκειας. Η πιστοποίηση αυτή έχει προσαρμοστεί στο εθνικό σύστημα προσόντων της Αγγλίας και επιβλέπεται από τον οργανισμό Lifelong Learning UK (LLUK).

Ο Οργανισμός αυτός (LLUK) που είναι μη-κυβερνητικός και εθνικός, έχει δημιουργηθεί από τους εργοδότες και τους κοινωνικούς εταίρους της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και έχει δημιουργήσει μια μονάδα (Standards Verification Unit - SVU) η οποία επιβλέπει τις διαδικασίες πιστοποίησης.

Όλοι οι φορείς που παρέχουν πιστοποίηση σε εκπαιδευτές ενηλίκων (συμπεριλαμβανομένων των πανεπιστημίων) είναι υποχρεωμένοι να αναπτύσσουν τα εκπαιδευτικά τους προγράμματα με βάση τις προδιαγραφές που ορίζει ο LLUK στις θεματικές ενότητες: α) Επαγγελματικές αξίες και πρακτική, β) Μάθηση και διδασκαλία, γ) Μαθησιακές διεργασίες και διδασκαλία ειδικών ομάδων, δ) Σχεδιασμός μαθησιακών δράσεων, ε) Αξιολόγηση και στ) Ζητήματα πρόσβασης.

Οι προδιαγραφές του LLUK δεν ισχύουν στη Σκοτία όπου η πιστοποίηση των εκπαιδευτών ενηλίκων γίνεται από τρία πανεπιστήμια (Aberdeen, Dundee και Stirling) σε επίπεδο μεταπτυχιακών σπουδών και με τη δυνατότητα αναγνώρισης της υπάρχουσας εμπειρικής μάθησης (accreditation of prior experiential learning). Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα των πανεπιστημίων έχει προδιαγραφές που καθορίζονται από ένα οργανισμό με την ονομασία Further Education Professional Development Forum ο

ο οποίος διοικείται από ένα συμβούλιο στο οποίο συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι στη διαδικασία πιστοποίησης (πανεπιστήμια, εργοδότες, τοπική αυτοδιοίκηση).

Πηγές στο διαδίκτυο

<http://www.lluk.org>

<http://www.fepdfscotland.co.uk>

μ

μ

Η αναζήτηση πληροφοριών για την αρχική και τη συνεχιζόμενη κατάρτιση των εκπαιδευτών ΣΕΚ στην Ολλανδία δεν είχε κάποιο αποτέλεσμα. Η παροχή συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στην Ολλανδία είναι προσανατολισμένη στις ανάγκες της αγοράς και κατά συνέπεια δεν υπάρχει κάποιο νομικό πλαίσιο που να καθορίζει συγκεκριμένα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά. Η απουσία ενός τέτοιου πλαισίου έχει ως αποτέλεσμα και την έλλειψη γενικότερων ρυθμίσεων που να αφορούν στους εκπαιδευτές της ΣΕΚ. Ωστόσο, επειδή τα πράγματα δεν είναι έτσι αναφορικά με την αρχική επαγγελματική κατάρτιση θα αναφερθούμε στο πλαίσιο που προσδιορίζει τα προσόντα και τις δεξιότητες των εκπαιδευτών αυτού του πεδίου. Άλλωστε είναι πολύ πιθανό η πλειονότητα των εκπαιδευτών της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης να απασχολείται και στα εκπαιδευτικά προγράμματα της συνεχιζόμενης.

Εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης

Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών στα πεδία της επαγγελματικής εκπαίδευσης (γενικών, τεχνικών και γεωργικών θεμάτων) αποτελεί ευθύνη των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών γίνεται από τα ιδρύματα ανώτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης (γνωστά και ως HBO). Η εκπαίδευση σε αυτά τα ιδρύματα περιλαμβάνει τόσο κατάρτιση σε θέματα ειδικότητας όσο και γενικότερες διαστάσεις του εκπαιδευτικού επαγγέλματος. Η εκπαίδευση αυτή οδηγεί σε πτυχίο (240 ECTS) το οποίο και αποτελεί προσόν για την άσκηση του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού. Ωστόσο τα ιδρύματα παροχής επαγγελματικής κατάρτισης έχουν την ευχέρεια να προσλάβουν και εκπαιδευτικούς που δεν κατέχουν πτυχίο εκπαιδευτικού από HBO αλλά μπορούν να επιδείξουν και να αποδείξουν την ικανότητά τους να διδάξουν ένα συγκεκριμένο αντικείμενο με βάση την εμπειρία τους ή άλλου είδους

σπουδές. Αν κριθεί ότι χρειάζεται να έχουν παιδαγωγικές γνώσεις τότε τους δίνεται η δυνατότητα να εργαστούν και ταυτόχρονα να παρακολουθούν εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την απόκτηση του πιστοποιητικού διδακτικής επάρκειας. Οι απόφοιτοι άλλων πανεπιστημιακών σχολών που κατέχουν δίπλωμα επιπέδου Master έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν μεταπτυχιακό πρόγραμμα διδακτικής επιμόρφωσης διάρκειας ενός έτους (60 ECTS).

Τα περισσότερα σχολεία παροχής επαγγελματικής κατάρτισης υλοποιούν προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών για το προσωπικό τους και διαθέτουν ειδικό προϋπολογισμό και για την συνεχιζόμενη επαγγελματική τους κατάρτιση. Στις περιπτώσεις αυτές οι διευθυντές των σχολείων μαζί με τους εκπαιδευτικούς αποφασίζουν για το περιεχόμενο των προγραμμάτων αλλά και για το φορέα που θα πραγματοποιήσει το πρόγραμμα (από την ελεύθερη αγορά). Το διοικητικό συμβούλιο κάθε σχολείου είναι υποχρεωμένο να λαμβάνει μέτρα που να διασφαλίζουν ότι το προσωπικό τους έχει τις απαραίτητες δεξιότητες και γνώσεις που τους επιτρέπουν να αντεπεξέρχονται με αποτελεσματικότητα και ποιότητα στις υποχρεώσεις τους.

Εκπαιδευτές σε επιχειρήσεις που λειτουργούν εντός του συστήματος ΕΚ

Στην Ολλανδία λειτουργούν δεκαεπτά (17) εκπαιδευτικά κέντρα για την Επαγγελματική Κατάρτιση, τη Βιομηχανία και το Εμπόριο που ονομάζονται KBB (Kenniscentra Beroepsonderwijs Bedrijfsleven). Τα κέντρα αυτά είναι ενδιάμεσοι φορείς μεταξύ του εκπαιδευτικού συστήματος και της αγοράς εργασίας. Ο ρόλος των κέντρων αυτών είναι να ελέγχουν και να βελτιώνουν την ποιότητα της μάθησης στις επιχειρήσεις. Ένα από τα κριτήρια ποιότητας είναι το ότι οι εκπαιδευτές, που είναι αρμόδιοι για την καθοδήγηση και την κατάρτιση των σπουδαστών στις επιχειρήσεις (πρακτική άσκηση), πρέπει να έχουν δεξιότητες για να καθοδηγούν, να παρακινούν και να αξιολογούν τους μαθητευόμενους. Έτσι όλα τα KBB παρέχουν προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών στους διάφορους κλάδους της βιομηχανίας διασφαλίζοντας έτσι ότι όλοι οι εκπαιδευτές πρακτικής άσκησης έχουν τις προαναφερόμενες δεξιότητες

Πηγές στο διαδίκτυο

<http://www.nvao.net/>

<http://www.kenniscentrumevc.nl/apl-english>

μ

μ

Στην Ουγγαρία ΣΕΚ προσφέρεται τόσο μέσα στο σχολικό σύστημα όσο και έξω από αυτό. Τα προγράμματα ΣΕΚ εκτός σχολικού συστήματος είναι αυτά που απευθύνονται κύρια σε ενήλικους. Στο πλαίσιο αυτό προσφέρονται προγράμματα με γενικό περιεχόμενο, προγράμματα εκμάθησης ξένων γλωσσών, καθώς και προγράμματα με πιο καθαρό περιεχόμενο επαγγελματικής κατάρτισης.

Στην ΣΕΚ που προσφέρεται σε ενήλικους μόνο οι εκπαιδευτές των προγραμμάτων κατάρτισης σε άτομα από κοινωνικά ευαίσθητες ομάδες οφείλουν να έχουν παιδαγωγική πιστοποίηση ή πιστοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων ψυχολογίας. Σε αυτή την κατηγορία πέρα από την πιστοποίηση οι εκπαιδευτές οφείλουν να έχουν επίσης τουλάχιστον 5 χρόνια εμπειρίας ως εκπαιδευτές ενηλίκων.

Για όλες τις άλλες κατηγορίες προγραμμάτων ΣΕΚ, αν οι εκπαιδευτές μπορούν να αποδείξουν την επαγγελματική τους εμπειρία τότε επιτρέπεται να διδάξουν σε προγράμματα κατάρτισης ενηλίκων με μόνο προσόν το βασικό πανεπιστημιακό πτυχίο τους ή ακόμη και απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ωστόσο, από τον Σεπτέμβριο του 2006 προσφέρονται από πανεπιστημιακά ιδρύματα της Ουγγαρίας προγράμματα σπουδών που οδηγούν σε πτυχίο ανδραγωγικής και επιπρόσθετα προσφέρεται και ένα διετές πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης για αποφοίτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έτσι ώστε να είναι σε θέση αυτοί να εργαστούν σε οργανωτικούς κυρίως ρόλους στην επαγγελματική κατάρτιση ενηλίκων.

Η ισχύουσα νομοθεσία δεν προβλέπει υποχρεωτική συνεχιζόμενη επιμόρφωση για τους εκπαιδευτές ΣΕΚ. Ωστόσο τα κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης ενηλίκων που υλοποιούν προγράμματα που χρηματοδοτούνται από το κράτος οφείλουν να έχουν ένα σχέδιο ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού τους όπου περιλαμβάνονται και δράσεις συνεχιζόμενης επαγγελματικής επιμόρφωσης για τους εκπαιδευτές.

Στις ιδιωτικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην παροχή επαγγελματικής κατάρτισης υπάρχουν διαφοροποιήσεις στο ζήτημα της εκπαίδευσης των εκπαιδευτών τους. Όσες από αυτές έχουν πιστοποίηση ISO έχουν υποχρεωτικά και πρόγραμμα εκπαίδευσης των εκπαιδευτών τους είτε εσωτερικής οργάνωσης είτε σε συνεργασία με εξωτερικούς παρόχους. Σε όσους φορείς δεν υπάρχει πιστοποίηση δεν υπάρχει συστηματοποιημένο πρόγραμμα επαγγελματικής ανάπτυξης και πιστοποίησης των εκπαιδευτών και το ζήτημα αυτό αποτελεί ευθύνη των ίδιων των εκπαιδευτών.

Σε μεταπτυχιακό επίπεδο ωστόσο, υπάρχουν προγράμματα εξειδίκευσης στην εκπαίδευση ενηλίκων. Τα προγράμματα αυτά είναι μερικής φοίτησης ή και προσφέρονται με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και απευθύνονται σε εκπαιδευτές ενηλίκων που κατέχουν ήδη παιδαγωγική πιστοποίηση ή πτυχία κοινωνικών, ανθρωπιστικών ή και φυσικών επιστημών.

Πηγές στο διαδίκτυο

<http://www.nive.hu>

<http://www.sulinova.hu>

μ

μ

Το επαγγελματικό προφίλ, ο ρόλος, τα προσόντα και τα επαγγελματικά δικαιώματα των εκπαιδευτών της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στην Πορτογαλία καθορίζονται από το Εθνικό Κέντρο Κατάρτισης Εκπαιδευτών (*Centro Nacional de Formação de Formadores*). Το Κέντρο αυτό παίζει επίσης σημαντικό ρόλο στο σχεδιασμό προγραμμάτων εκπαίδευσης εκπαιδευτών και στην παραγωγή και τη διάχυση παιδαγωγικών και διδακτικών εργαλείων τα οποία χρησιμοποιούνται για την εκπαίδευση των εκπαιδευτών (π.χ. εργαλεία e-learning).

Εκπαιδευτές Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης

Οι εκπαιδευτές ΣΕΚ είναι συνήθως επαγγελματίες με μεγάλη εμπειρία στον τομέα της ειδικότητας και απασχόλησής τους. Για να διδάξουν σε προγράμματα ΣΕΚ πρέπει να παρακολουθήσουν πρώτα ένα αρχικό πρόγραμμα εκπαίδευσης σε παιδαγωγικά ζητήματα (*Curso de formação pedagógica inicial de formadores*). Η επιτυχής ολοκλήρωση του προγράμματος οδηγεί στον απονομή πιστοποιητικού παιδαγωγικής επάρκειας (*Certificado de Aptidão Pedagógica de Formador*) το οποίο απονέμεται από τον οργανισμό IEPF δηλαδή από το Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης και Απασχόλησης της Πορτογαλίας. Το πρόγραμμα αυτό έχει διάρκεια 90 ωρών τουλάχιστον και η πιστοποίηση που παρέχεται στους εκπαιδευτές που ολοκληρώνουν με επιτυχία το πρόγραμμα έχει ισχύ για 5 χρόνια. Το παιδαγωγικό πρόγραμμα εκπαίδευσης εκπαιδευτών είναι δομημένο σε τρεις άξονες: α) την ανάπτυξη προσωπικών και διαπροσωπικών δεξιοτήτων σε περιβάλλον κατάρτισης, την απόκτηση τεχνικών δεξιοτήτων για την υποστήριξη της διδακτικής πράξης και γ) την εφαρμογή των δεξιοτήτων αυτών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Το πρόγραμμα αυτό

προσφέρεται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς κατάρτισης που είναι πιστοποιημένοι για το σκοπό αυτό από το ΙΕFP.

Ωστόσο στην Πορτογαλία οι εκπαιδευτές της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης συμμετέχουν και σε προγράμματα συνεχιζόμενης παιδαγωγικής κατάρτισης. Τα προγράμματα αυτά στοχεύουν στην ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων από τους εκπαιδευτές στους τομείς της δραστηριότητάς τους. Η παιδαγωγική επάρκεια που τους χορηγείται με την κατοχή του πιστοποιητικού που αναφέραμε παραπάνω μετά τα πέντε χρόνια της διάρκειάς της απαιτεί από τους εκπαιδευτές να συμμετάσχουν εκ νέου σε πρόγραμμα εκπαίδευσης εκπαιδευτών, αυτή τη φορά 60 ωρών, και να αποδείξουν ότι κατά τη διάρκεια της πενταετίας απασχολήθηκαν σε προγράμματα ΣΕΚ ως εκπαιδευτές τουλάχιστον 300 ώρες. Στην Πορτογαλία σήμερα υπάρχουν περίπου 275.000 πιστοποιημένοι εκπαιδευτές ΣΕΚ.

Στην Πορτογαλία εκτός από τους εκπαιδευτές, στην ΣΕΚ εργάζονται και εκπαιδευτές οι οποίοι λειτουργούν ως σύμβουλοι στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης σε επιχειρήσεις. Οι σύμβουλοι πρακτικής άσκησης (tutors) παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες και υποστήριξη στους εκπαιδευόμενους και σχεδιάζουν τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες της πρακτικής άσκησης μαζί με τους εκπαιδευτές. Οι σύμβουλοι αυτοί έχουν τουλάχιστον τρία χρόνια επαγγελματικής εμπειρίας και έχουν κατά προτίμηση πιστοποιητικό παιδαγωγικής κατάρτισης. Ωστόσο, το συγκεκριμένο επάγγελμα δεν ρυθμίζεται από νομοθετικό πλαίσιο και οι περισσότεροι σύμβουλοι πρακτικής άσκησης επενδύουν οι ίδιοι στην εκπαίδευσή τους ή οι επιχειρήσεις στις οποίες ανήκουν.

Πηγές στο διαδίκτυο

<http://www.anq.gov.pt>

http://portal.iefp.pt/portal/page?_pageid=297,1&_dad=gov_portal_iefp&_schema=GOV_PORTAL_IEFP

<http://www.min-edu.pt>

<http://www.mtss.gov.pt>

<http://www.qren.pt/index.php>

μ

μ

Στη Σλοβακία η συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση δεν είναι ένα θεσμοθετημένο επάγγελμα και κατά συνέπεια δεν υπάρχουν νομοθετικά ρυθμισμένες απαιτήσεις σχετικά με την επάρκεια των εκπαιδευτών στις αρχές και τη μεθοδολογία της εκπαίδευσης ενηλίκων. Συνακόλουθα δεν υπάρχει ούτε κάποιο σύστημα αξιολόγησης των προσόντων των εκπαιδευτών ΣΕΚ σχετικά με τη διδακτική τους επάρκεια.

Οι εκπαιδευτές των τεχνικών ειδικοτήτων ωστόσο, που σε γενικές γραμμές έχουν ως προσόν μόνο απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης συχνά και με σκοπό να είναι περισσότερο ανταγωνιστικοί παρακολουθούν προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών (*DPŠ, doplnujúce pedagogické štúdium*) είτε επειδή αυτό απαιτείται από τους φορείς παροχής υπηρεσιών ΣΕΚ είτε με δική τους πρωτοβουλία.

Για τους εκπαιδευτές ΣΕΚ στη Σλοβακία δεν προβλέπεται και δεν απαιτείται θεσμικά η συνεχιζόμενη επιμόρφωσή τους. Στη ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση οι επιχειρήσεις ανάλογα με την πολιτική τους έχουν τη δυνατότητα να επιμορφώνουν τους εκπαιδευτές τους. Ωστόσο δεν υπάρχουν δεδομένα για τέτοιου είδους ενέργειες.

Ένα από τα δημοφιλή και πιστοποιημένα προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών στη Σλοβακία προσφέρεται από την Ένωση των Ιδρυμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων με την ονομασία AIVD (*AIVD, Asociácia inštitúcií vzdelávania dospelých*). Τα προγράμματα αυτά απευθύνονται σε οποιονδήποτε ενδιαφέρεται να βελτιώσει τις διδακτικές του ικανότητες.

Η αξιολόγηση και η πιστοποίηση των συμμετεχόντων στα προγράμματα του AIVD περιλαμβάνουν την επίδειξη διδακτικής επάρκειας μέσω βιντεοσκοπημένης μικροδιδασκαλίας καθώς και την αξιολόγηση μιας τελικής εργασίας που συνήθως είναι ο σχεδιασμός μιας διδακτικής ενότητας εκπαίδευσης ενηλίκων. Ο κατάλογος των πιστοποιημένων εκπαιδευτών είναι δημοσιευμένος στην ιστοσελίδα της Ένωσης και αυτό αποτελεί ένα συγκριτικό πλεονέκτημα για τους εκπαιδευτές.

Πηγές στο διαδίκτυο

<http://www.aivd.sk>

μ μ

Η διδασκαλία σε προγράμματα ενηλίκων στη Σλοβενία είναι ένα θεσμοθετημένο επάγγελμα με νομοθετικό πλαίσιο που διασφαλίζει την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών. Όλοι όσοι απασχολούνται σε προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων πρέπει να πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

Το σύνηθες είναι να έχουν πτυχίο πανεπιστημίου και επάρκεια διδασκαλίας σε ενήλικους. Αν δεν έχουν επάρκεια διδασκαλίας από τις πανεπιστημιακές σπουδές τότε υπάρχει η δυνατότητα να παρακολουθήσουν πρόγραμμα εκπαίδευσης εκπαιδευτών ενηλίκων διάρκειας ενός (1) έτους. Η απόκτηση πιστοποίησης στην εκπαίδευση ενηλίκων είναι απαραίτητη για την άσκηση του επαγγέλματος του εκπαιδευτή ΣΕΚ.

Πέρα από αυτά στη Σλοβενία υπάρχει και σύστημα επιμόρφωσης των εκπαιδευτών ΣΕΚ. Το σύστημα εμπεριέχει προγράμματα εκπαίδευσης για συγκεκριμένα επαγγελματικά πεδία. Η συμμετοχή στα προγράμματα αυτά είναι προαιρετική. Ωστόσο η συμμετοχή επιβραβεύεται αφού θεωρείται σημαντική για την προαγωγή των εκπαιδευτών ενηλίκων στην εργασία τους ιδιαίτερα όταν πρόκειται για εκπαιδευτές με μόνιμη σχέση εργασίας.

Το Εθνικό Ίδρυμα για την Εκπαίδευση Ενηλίκων και το Εθνικό Ίδρυμα για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση έχουν σημαντικό ρόλο στη συνεχιζόμενη επιμόρφωση των εκπαιδευτών ΣΕΚ. Τα προγράμματα που προσφέρουν αυτοί οι οργανισμοί και ειδικά από το Εθνικό Ίδρυμα για την Εκπαίδευση Ενηλίκων είναι υποχρεωτικά για όσους επιθυμούν να εργαστούν προγράμματα που χρηματοδοτούνται από κρατικούς πόρους. Τα προγράμματα αυτά έχουν ένα διάρκεια από 16-200 ώρες και η θεματολογία τους είναι διαφοροποιημένη και σχετική με όλες τις πλευρές του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της αξιολόγησης προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων.

Πηγές στο διαδίκτυο

<http://www.zrss.si/default.asp?link=ang>

http://www.mss.gov.si/en/areas_of_work/adult_education_in_slovenia/

<http://www.acs.si/>

μ

μ

Στη Σουηδία υπάρχουν διάφορες μορφές συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης :
α) η προηγμένη επαγγελματική κατάρτιση, β) η συμπληρωματική κατάρτιση, γ) τα προγράμματα ΣΕΚ των λαϊκών γυμνασίων και δ) τα μεταδευτεροβάθμια επιμορφωτικά προγράμματα ΣΕΚ που χρηματοδοτούνται μέσω του πλαισίου εκπαίδευσης ενηλίκων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η κύρια μορφή ΣΕΚ, με 30.000 εκπαιδευόμενους το χρόνο, είναι η προηγμένη επαγγελματική εκπαίδευση.

Οι εκπαιδευτές ΣΕΚ, με εξαίρεση όσους εργάζονται στο πλαίσιο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, προσλαμβάνονται με βάση την εργασιακή εμπειρία τους παρά με κριτήριο την παιδαγωγική τους κατάρτιση. Ωστόσο σημαντικό μέρος της ΣΕΚ στη Σουηδία παρέχεται από μεταδευτεροβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα οι εκπαιδευτικοί των οποίων κατέχουν συνήθως μεταπτυχιακούς τίτλους ή/και παιδαγωγική πιστοποίηση.

Η αρχική κατάρτιση των εκπαιδευτών ΣΕΚ

Η κατάρτιση των εκπαιδευτών ΣΕΚ στη Σουηδία είναι διαφοροποιημένη. Γενικά οι εκπαιδευτές πρέπει να έχουν διδακτική επάρκεια η οποία αποδεικνύεται είτε λόγω εκπαίδευσης είτε λόγω εμπειρίας. Στο πλαίσιο της κατάρτισης που παρέχεται από τη Τοπική Αυτοδιοίκηση οι εκπαιδευτές (είτε πρόκειται για εκπαιδευτές γενικών θεμάτων είτε πρόκειται για εκπαιδευτές ειδικοτήτων) οφείλουν να έχουν πτυχίο παιδαγωγικών (διδακτικής). Η διάρκεια των σπουδών για την απόκτηση αυτού του πτυχίου κυμαίνεται από 3,5 ως 5.5 χρόνια (120 ECTS). Μέρος των διδακτικών μονάδων είναι δυνατό να αναγνωριστούν ως αποτέλεσμα της εμπειρίας των εκπαιδευτών σε ένα επάγγελμα. Επειδή ωστόσο υπάρχει έλλειψη εκπαιδευτών έχει γίνει προσπάθεια προσέλκυσης ανθρώπων που είναι διατεθειμένοι να διδάξουν στη ΣΕΚ. Έτσι όσοι επιθυμούν να

διδάξουν σε προγράμματα ΣΕΚ αλλά δεν έχουν πτυχίο τους δίνεται η δυνατότητα να διδάσκουν με μειωμένο (μισό) ωράριο και στο υπόλοιπο να σπουδάζουν για να αποκτήσουν το απαραίτητο προσόν. Αυτό στην πράξη σημαίνει σπουδές 1,5 ετών το οποίο μαζί με την πιστοποίηση της εμπειρικής γνώσης οδηγεί στη λήψη του παιδαγωγικού πτυχίου. Στις περιπτώσεις που η συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση παρέχεται από τα πανεπιστήμια οι εκπαιδευτές είναι εκπαιδευτικοί της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για τους οποίους ισχύουν συγκεκριμένοι κανόνες για την πρόσληψή τους (π.χ. κατοχή διδακτορικού)

Για τους εκπαιδευτές ΣΕΚ που εργάζονται στην προηγμένη επαγγελματική κατάρτιση η οποία προσφέρεται ως μαθητεία τα προσόντα των εκπαιδευτών πιστοποιούνται από τους οργανισμούς που αναλαμβάνουν την υλοποίηση των προγραμμάτων. Δεν υπάρχουν γενικά προσόντα και δεν απαιτείται παιδαγωγική κατάρτιση. Στις περιπτώσεις ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης, τα προσόντα των εκπαιδευτών αποτελούν αντικείμενο κρίσης του εκάστοτε εργοδότη. Επίσης και σε αυτή την περίπτωση δεν υπάρχουν γενικά προσόντα και δεν απαιτείται παιδαγωγική κατάρτιση.

Η συνεχιζόμενη κατάρτιση των εκπαιδευτών ΣΕΚ

Για τους εκπαιδευτές που εργάζονται στο πλαίσιο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης υπάρχει πρόβλεψη. Κάθε Δήμος και κάθε Κοινότητα είναι υπεύθυνοι για την παροχή επιμορφωτικών προγραμμάτων για τους εκπαιδευτές ΣΕΚ. Γενικά εξαιτίας της αποκέντρωσης του εκπαιδευτικού συστήματος δεν υπάρχουν γενικοί κανόνες. Η συνεχιζόμενη κατάρτιση των εκπαιδευτών ΣΕΚ είναι μια ανοικτή αγορά όπου λειτουργούν φορείς κατάρτισης που προσφέρουν επιμορφωτικά προγράμματα σε γενικές ή εξειδικευμένες περιοχές της επαγγελματικής κατάρτισης.

Πηγές στο διαδίκτυο

<http://www.folkbildning.se>

<http://www.folkhogskola.nu>

<http://www.ky.se>

<http://www.regeringen.se>

μ μ

Το επάγγελμα του εκπαιδευτή ΣΕΚ στην Τσεχία δεν ρυθμίζεται από νομοθετικές διατάξεις και κατά συνέπεια η άσκησή του δεν απαιτεί την απόδειξη προσόντων ή συγκεκριμένων ικανοτήτων. Έτσι, δεν υπάρχει ούτε κάποιο θεσμικό πλαίσιο που να καθορίζει τα στοιχεία της αρχικής κατάρτισης των εκπαιδευτών ΣΕΚ. Κάθε φορέας ή πάροχος συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτιση καθορίζει τις προδιαγραφές απασχόλησης των εκπαιδευτών που θα χρησιμοποιήσει στα προγράμματά του. Ωστόσο όσοι επιθυμούν να ασκήσουν το επάγγελμα του εκπαιδευτή ΣΕΚ ως ελεύθεροι επαγγελματίες οφείλουν να έχουν άδεια ασκήσεως επαγγέλματος η οποία όμως δεν σχετίζεται με κάποιο εκπαιδευτικό πιστοποιητικό.

Στην Τσεχία υλοποιούνται προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών από τους οργανισμούς που παρέχουν συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση. Τα προγράμματα αυτά είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες κάθε οργανισμού και έτσι δεν υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές. Ένα παράδειγμα προγράμματος εκπαίδευσης εκπαιδευτών το οποίο έχει μεγάλη απήχηση και οδηγεί στη λήψη πιστοποιητικού είναι αυτό που παρέχεται από την Ένωση των Ιδρυμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων AIVD¹ (*Asociace institucí vzdělávání dospělých* - AIVD). Η απόκτηση αυτού του πιστοποιητικού ισχυροποιεί τη θέση των εκπαιδευτών στην αγορά εργασίας. Ένα άλλο παρόμοιο πιστοποιητικό προσφέρεται μετά την παρακολούθηση προγράμματος εκπαίδευσης εκπαιδευτών από την Ένωση των Εκπαιδευτών και Συμβούλων Management (*Asociace trenérů a konzultantů managementu* - ATKM), το οποίο αφορά τους εκπαιδευτές του συγκεκριμένου πεδίου.

Ούτε η συνεχιζόμενη κατάρτιση των εκπαιδευτών ΣΕΚ είναι θεσμοθετημένη. Η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτών στην Τσεχία είναι περισσότερο μια ατομική επιλογή και ευθύνη για κάθε εκπαιδευτή που επιθυμεί να ανανεώνει τις γνώσεις του

¹ Παρόμοια Ένωση υπάρχει και στη Σλοβακία

για να είναι περισσότερο ανταγωνιστικός. Ωστόσο μερικοί οργανισμοί παροχής ΣΕΚ έχουν τη δική τους πολιτική ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού και παρέχουν συνεχιζόμενη εκπαίδευση και επιμόρφωση στους εκπαιδευτές με τους οποίους συνεργάζονται. Δεν υπάρχει όμως κάποια επίσημη καταγραφή αυτών των ενεργειών.

Πηγές στο διαδίκτυο

<http://www.aivd.cz/aivd-english>

μ μ

Συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση (ΣΕΚ) παρέχεται στην Φινλανδία από θεσμούς επαγγελματικής κατάρτισης και ειδικότερα από τα Κέντρα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Επιπρόσθετα, προγράμματα κατάρτισης που δεν οδηγούν σε πιστοποίηση προσφέρονται από θεσμούς γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων. Οι οργανισμοί που παρέχουν ΣΕΚ στην Φινλανδία είναι αποκλειστικά υπεύθυνοι για την επιλογή του προσωπικού τους. Ως γενικός κανόνας οι θέσεις των εκπαιδευτών ΣΕΚ αποτελούν θέσεις πλήρους και μόνιμης απασχόλησης.

Τα προσόντα και οι τύποι των εκπαιδευτών της ΣΕΚ στην Φινλανδία διέπονται από τους ίδιους νόμους που ισχύουν και για την αρχική επαγγελματική κατάρτιση. Ωστόσο υπάρχει μια διαφοροποίηση. Το διδακτικό προσωπικό για το οποίο υπάρχουν νομοθετικές ρυθμίσεις για τις γνώσεις και τις δεξιότητές του είναι: α) οι εκπαιδευτικοί ΣΕΚ των πολυτεχνείων, β) οι εκπαιδευτικοί επαγγελματικών ειδικοτήτων κάθε άλλης βαθμίδας (εκτός πολυτεχνείων), γ) οι εκπαιδευτικοί βασικών θεμάτων (γλώσσα, μαθηματικά), δ) οι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής, ε) οι σύμβουλοι σταδιοδρομίας και δ) οι διευθυντές των ιδρυμάτων παροχής ΣΕΚ. Αντίθετα για τους εκπαιδευτικούς που ασχολούνται με εκπαίδευση μαθητείας ή για τους εκπαιδευτές πρακτικής άσκησης στους χώρους εργασίας δεν υπάρχει κάποιο νομοθετικό πλαίσιο που να ρυθμίζει τα προσόντα και την πιστοποίησή τους.

Γενικά, δεν υπάρχει διαφορά στα προσόντα των εκπαιδευτικών γενικής παιδείας από τους εκπαιδευτικούς της επαγγελματικής κατάρτισης. Όλοι οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να έχουν πιστοποιημένες παιδαγωγικές σπουδές αξίας ίσης με τουλάχιστον 60 διδακτικές μονάδες ECTS (European Credit Transfer System). Η λογική πίσω από αυτή τη ρύθμιση είναι ότι όλοι οι υποψήφιοι εκπαιδευτικοί πρέπει να ολοκληρώνουν ένα

πρόγραμμα σπουδών που θα τους εφοδιάζει με ένα βασικό πυρήνα γνώσεων για τη μάθηση και τη διδασκαλία που είναι δυνατόν να έχει εφαρμογή σε κάθε εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Η ποιότητα της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών ελέγχεται από το Φινλανδικό Συμβούλιο Αξιολόγησης της Ανώτατης Εκπαίδευσης (*FINHEEC*).

Ειδικότερα σε σχέση με τους προαναφερθέντες τύπους εκπαιδευτικών:

- ✚ **Οι εκπαιδευτικοί ΣΕΚ των πολυτεχνείων**, πρέπει να έχουν τουλάχιστον μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών (Master's) στις χαμηλές βαθμίδες (λέκτορες) ενώ για να γίνει κάποιος επίκουρος καθηγητής χρειάζεται διδακτορικό τίτλο σπουδών.
- ✚ **Οι εκπαιδευτικοί επαγγελματικών ειδικοτήτων** κάθε άλλης βαθμίδας, οφείλουν να έχουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών ή δίπλωμα πολυτεχνείου ή το ανώτερο πιστοποιητικό της ειδικότητάς τους. Επιπρόσθετα είναι απαραίτητη η παιδαγωγική κατάρτιση των 60 διδακτικών μονάδων που αναφέραμε και τουλάχιστον τριετής (3) εργασιακή εμπειρία στο επαγγελματικό τους πεδίο.
- ✚ **Οι εκπαιδευτικοί των βασικών θεμάτων** (γλώσσα, μαθηματικά) έχουν την ίδια εκπαίδευση όπως και οι εκπαιδευτικοί ειδικών θεμάτων ενώ η παιδαγωγική τους κατάρτιση περιλαμβάνει και πρακτική άσκηση.
- ✚ **Οι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής**, έχουν τα ίδια προσόντα με τις παραπάνω δύο κατηγορίες. Επιπρόσθετα οφείλουν να έχουν πιστοποίηση της ικανότητάς τους να διδάξουν σε άτομα με αναπηρία ίση με 60 διδακτικές μονάδες ECTS. Ο στόχος είναι να εκπαιδευτούν έτσι ώστε να είναι σε θέση όχι μόνο να διδάσκουν οι ίδιοι αλλά και να εποπτεύουν άλλους εκπαιδευτικούς που εργάζονται σε περιβάλλοντα ειδικής αγωγής. Για να παρακολουθήσει κανείς πρόγραμμα εκπαίδευσης ειδικής αγωγής οφείλει να έχει τα προσόντα διδακτικής επάρκειας που περιγράφηκαν παραπάνω και 1 χρόνο διδακτικής εμπειρίας.
- ✚ **Οι σύμβουλοι σταδιοδρομίας** έχουν τα ίδια προσόντα με τους εκπαιδευτικούς της γενικής ή της επαγγελματικής κατάρτισης και πιστοποιημένες παιδαγωγικές σπουδές αξίας ίσης με τουλάχιστον 60 διδακτικές μονάδες ECTS **με έμφαση στη συμβουλευτική**.
- ✚ **Οι διευθυντές** των ιδρυμάτων παροχής ΣΕΚ πρέπει να έχουν είτε βασικό πτυχίο (Bachelor's degree) είτε μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών (Master's) και παιδαγωγική επάρκεια. Επίσης πρέπει να έχουν εκπαιδευτική εμπειρία και πιστοποιητικό στην

διοίκηση εκπαιδευτικών μονάδων πιστοποιημένο από το Εθνικό Συμβούλιο Εκπαίδευσης ή ανάλογες σπουδές σε πανεπιστημιακό επίπεδο.

- ✚ **Δεν υπάρχουν τυπικά προσόντα για τους εκπαιδευτές στους χώρους εργασίας.** Οι εκπαιδευτές αυτοί είναι εργαζόμενοι στις επιχειρήσεις που παρέχεται πρακτική άσκηση. Είναι υπεύθυνοι για το σχεδιασμό της πρακτικής άσκησης, την εποπτεία και την αξιολόγηση των εκπαιδευόμενων. Ο ρόλος τους ωστόσο είναι ιδιαίτερα σημαντικός αφού η πρακτική άσκηση είναι σημαντικό στοιχείο της επαγγελματικής κατάρτισης.
- ✚ **Στις περιπτώσεις της μαθητείας,** οι μαθητευόμενοι ασκούνται σε επιχειρήσεις υπό την επίβλεψη ενός μέντορα ο οποίος είναι συνήθως κάποιος έμπειρος εργαζόμενος ή ένας εργοδηγός. Δεν υπάρχουν επίσημα τυπικά προσόντα για αυτή την κατηγορία εκπαιδευτών ΣΕΚ.

Οι εκπαιδευτές στα Κέντρα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων δεν είναι υποχρεωμένοι να συμμετέχουν σε προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης (in-service training) αλλά συνήθως το κάνουν για λόγους ανταγωνισμού. Το Εθνικό Συμβούλιο Εκπαίδευσης έχει σχεδιάσει προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης για τους εκπαιδευτές που θέλουν να αποκτήσουν περισσότερα προσόντα αξίας 23 διδακτικών μονάδων ECTS. Η συμμετοχή σε προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης για τους εκπαιδευτές είναι δωρεάν και η χρηματοδότηση τους γίνεται από τους εργοδότες τους και την τοπική αυτοδιοίκηση.

Πηγές στο διαδίκτυο

<http://www.hse.fi/EN/abouthse/quality/kka/>

http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/aikuiskoulutus_ja_vapaa_sivistystyoe/?lang=en

<http://www.ktol.fi/web/dokumentti.1.1.72.html>

<http://www.vsy.fi/en.php>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV : ΣΥΝΟΨΗ

1. Αξιοποίηση της Ευρωπαϊκής εμπειρίας και «καλές πρακτικές»

Σε γενικές γραμμές μπορούμε να ισχυριστούμε ότι σχεδόν σε κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ισχύει ένα διαφορετικό σύστημα πιστοποίησης των εκπαιδευτών ενηλίκων. Προφανώς οι διαφορετικές κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές συνθήκες αλλά και η διαφορά στην ανάπτυξη του πεδίου της εκπαίδευσης ενηλίκων στο πλαίσιο κάθε χώρας, αποτελούν τους παράγοντες εκείνους που οδηγούν στη διαφοροποίηση των συστημάτων που εφαρμόζονται για την εκπαίδευση και την πιστοποίηση των εκπαιδευτών ενηλίκων. Σε κάθε περίπτωση ένα κοινό στοιχείο είναι το ότι σχεδόν σε όλες τις χώρες παρατηρείται μια προσπάθεια για σύνδεση της πιστοποίησης των εκπαιδευτών ενηλίκων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF).

Από μια περισσότερο ευρεία μελέτη που αφορούσε στην αναλυτική παρουσίαση των συστημάτων εκπαίδευσης εκπαιδευτών στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιλέξαμε τις παρακάτω βέλτιστες πρακτικές σε σχέση με την αρχική και τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση των εκπαιδευτών ενηλίκων.

Καλές πρακτικές αρχικής κατάρτισης εκπαιδευτών ενηλίκων

Βέλγιο

Στο Βέλγιο η επιλογή των εκπαιδευτών που θα απασχοληθούν στα προγράμματα των δύο αυτών οργανισμών γίνεται με ανοικτή προκήρυξη και γραπτό διαγωνισμό γνώσεων καθώς και με **ψυχολογικά τεστ**. Η εκπαίδευση των εκπαιδευτών για τους νέους εκπαιδευτές είναι οργανωμένη σε θεματικές περιοχές και περιλαμβάνει 6 θεματικές ενότητες. Από αυτές οι 2 αφορούν στις **αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων** και οι 4 είναι σχετικές με ειδικότερα τεχνικά ζητήματα ανά κλάδο κατάρτισης.

Δανία

Στη Δανία απαιτείται από τους εκπαιδευτές ενηλίκων να έχουν διδακτική επάρκεια στην εκπαίδευση ενηλίκων. Το πιστοποιητικό αυτό δεν προαπαιτείται για την πρόσληψή τους αλλά είναι υποχρεωμένοι να το αποκτήσουν εντός των πρώτων **δύο (2) χρόνων της** επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας. Το πρόγραμμα σπουδών που οδηγεί στη λήψη του πιστοποιητικού διαρκεί συνήθως 500 ώρες και αξιολογείται με γραπτές τελικές εξετάσεις. Το πρόγραμμα

περιλαμβάνει τεχνικές διδασκαλίας, συμβουλευτικής καθώς και θεωρητικά στοιχεία της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Εσθονία

Στην Εσθονία κάθε υποψήφιος εκπαιδευτικός επαγγελματικής κατάρτισης εποπτεύεται από κάποιον **μέντορα ο οποίος και αξιολογεί την απόδοσή του στο τέλος της χρονιάς**. Σε πολλές περιπτώσεις οι εκπαιδευτές της επαγγελματικής κατάρτισης αποκτούν παιδαγωγική επάρκεια ενώ ήδη εργάζονται. Σε αυτές τις περιπτώσεις σύμφωνα με τα θεσμοθετημένα προσόντα για τους εκπαιδευτικούς οφείλουν να παρακολουθήσουν ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης εκπαιδευτών διάρκειας 320 ωρών που περιλαμβάνει: στοιχεία οργάνωσης της γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων και της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, επικοινωνία, εκπαιδευτική ψυχολογία, ειδική αγωγή, εκπαίδευση ενηλίκων και μεθόδους διδασκαλίας για ενηλίκους.

Λετονία

Οι εκπαιδευτές ενηλίκων είναι συνήθως απόφοιτοι πανεπιστημιακών σχολών διάφορων επαγγελματικών κλάδων. Όσοι απόφοιτοι πανεπιστημίων επιθυμούν να απασχοληθούν επαγγελματικά ως εκπαιδευτές θα πρέπει **μετά το πτυχίο τους** να παρακολουθήσουν ένα βασικό πρόγραμμα εξειδίκευσης στην διδακτική ενηλίκων (όχι μικρότερο από 320 ώρες) σε κάποιο πανεπιστήμιο, ή κέντρο συνεχιζόμενης εκπαίδευσης ενηλίκων ή σε κάποιον άλλο πιστοποιημένο οργανισμό κατάρτισης. Το περιεχόμενο των σπουδών αυτών των εξειδικευμένων προγραμμάτων είναι συνήθως κοινό και η αξιολόγηση γίνεται με εξετάσεις, παρουσιάσεις και μικροδιδασκαλίες.

Μεγάλη Βρετανία

Στην Αγγλία από το 2001, όλοι όσοι διδάσκουν σε επιμορφωτικά προγράμματα (είτε επαγγελματικής είτε γενικής εκπαίδευσης) πρέπει να έχουν πιστοποίηση της διδακτικής τους επάρκειας. Η πιστοποίηση αυτή έχει προσαρμοστεί στο εθνικό σύστημα προσόντων της Αγγλίας και επιβλέπεται από τον οργανισμό Lifelong Learning UK (LLUK). Ο Οργανισμός αυτός (LLUK) που είναι μη-κυβερνητικός και εθνικός, έχει δημιουργηθεί από τους εργοδότες και τους κοινωνικούς εταίρους της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και έχει δημιουργήσει μια μονάδα (Standards Verification Unit - SVU) η οποία επιβλέπει τις διαδικασίες πιστοποίησης. Όλοι οι φορείς που παρέχουν πιστοποίηση σε εκπαιδευτές ενηλίκων (συμπεριλαμβανομένων των πανεπιστημίων) είναι υποχρεωμένοι να αναπτύσσουν τα εκπαιδευτικά τους προγράμματα με βάση τις προδιαγραφές που ορίζει ο LLUK στις θεματικές ενότητες: α) Επαγγελματικές αξίες

και πρακτική, β) Μάθηση και διδασκαλία, γ) Μαθησιακές διεργασίες και διδασκαλία ειδικών ομάδων, δ) Σχεδιασμός μαθησιακών δράσεων, ε) Αξιολόγηση και στ) Ζητήματα πρόσβασης.

Πορτογαλία

Οι εκπαιδευτές ενηλίκων για να διδάξουν σε προγράμματα πρέπει να παρακολουθήσουν πρώτα ένα αρχικό πρόγραμμα εκπαίδευσης σε ζητήματα εκπαίδευση ενηλίκων. Η επιτυχής ολοκλήρωση του προγράμματος οδηγεί στον απονομή πιστοποιητικού παιδαγωγικής επάρκειας το οποίο απονέμεται από τον οργανισμό IEFP δηλαδή από το Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης και Απασχόλησης της Πορτογαλίας. Το πρόγραμμα αυτό έχει διάρκεια **90 ωρών τουλάχιστον** και η πιστοποίηση που παρέχεται στους εκπαιδευτές που ολοκληρώνουν με επιτυχία το πρόγραμμα έχει **ισχύ για 5 χρόνια**. Το παιδαγωγικό πρόγραμμα εκπαίδευσης εκπαιδευτών είναι δομημένο σε τρεις άξονες: **α) την ανάπτυξη προσωπικών και διαπροσωπικών δεξιοτήτων σε περιβάλλον κατάρτισης, την απόκτηση τεχνικών δεξιοτήτων για την υποστήριξη της διδακτικής πράξης και γ) την εφαρμογή των δεξιοτήτων αυτών στην εκπαιδευτική διαδικασία (μικροδιδασκαλία).**

Καλές πρακτικές συνεχιζόμενης κατάρτισης εκπαιδευτών ενηλίκων

Βέλγιο

Οι πιστοποιημένοι εκπαιδευτές ενηλίκων έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν για 15 μέρες το χρόνο σε δράσεις συνεχιζόμενης κατάρτισης με τη μορφή εκπαιδευτικής άδειας. Η συμμετοχή τους αυτή είναι βασικό στοιχείο της αξιολόγησής τους.

Εσθονία

Οι πιστοποιημένοι εκπαιδευτές ενηλίκων που εργάζονται σε δημόσια ινστιτούτα οφείλουν να συμμετέχουν σε επιμορφωτικά προγράμματα για τουλάχιστον **δύο μήνες** για κάθε **τρία χρόνια υπηρεσίας**. Η συμμετοχή τους αυτή αποτελεί παράμετρο της αξιολόγησής τους.

Λετονία

Όλοι όσοι εμπλέκονται στην παροχή εκπαίδευσης ενηλίκων οφείλουν να συμμετέχουν σε επιμορφωτικές δράσεις για να αναπτύσσουν τα επαγγελματικά τους προσόντα κάθε 3 χρόνια. Σε αυτό το πλαίσιο υπάρχουν πολλά προγράμματα εκπαίδευσης, τα σεμινάρια, άλλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν εφ' όσον η διάρκειά

τους είναι μεγαλύτερη από 36 ώρες. Ο σχετικός νόμος σχετικά δηλώνει ρητά ότι κάθε εκπαιδευτής είναι αποκλειστικά αρμόδιος για την επαγγελματική ανάπτυξή του. Οι εκπαιδευτές ενηλίκων έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιήσουν **30 ημερολογιακές ημέρες κάθε τρίτο έτος** για την επαγγελματική ανάπτυξη ως άδεια κατάρτισης με αποδοχές.

Πορτογαλία

Οι εκπαιδευτές ενηλίκων συμμετέχουν και σε προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης. Τα προγράμματα αυτά στοχεύουν στην ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων από τους εκπαιδευτές στους τομείς της δραστηριότητάς τους. Η επάρκεια που τους χορηγείται με την κατοχή του πιστοποιητικού που αναφέραμε παραπάνω μετά τα πέντε χρόνια της διάρκειάς της απαιτεί από τους εκπαιδευτές να συμμετάσχουν εκ νέου σε πρόγραμμα εκπαίδευσης εκπαιδευτών, **αυτή τη φορά 60 ωρών**, και να αποδείξουν ότι κατά τη διάρκεια της πενταετίας απασχολήθηκαν σε προγράμματα ΣΕΚ ως εκπαιδευτές **τουλάχιστον 300 ώρες**.

2. ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

(παρεμβάλλεται μια παράγραφος του Μαυράκη)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ

	ΧΩΡΕΣ	ΠΑΡΟΧΟΙ	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΜΟΝΤΕΛΑ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ / ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
1	 Αυστρία	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Τριτοβάθμια Εκπαίδευση Επιχειρήσεις Κέντρα Κατάρτισης	Επιμορφωτικά σεμινάρια, Πτυχίο πανεπιστημίου και μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών οι οποίοι συνδυάζονται με επαγγελματική εμπειρία Δεν απαιτούνται τυπικά προσόντα ή διδακτική επάρκεια	Παρέχονται προγράμματα εκπαίδευσης υπό μορφή ενοτήτων. Είναι δυνατή η παρακολούθηση μίας ή περισσότερων ενοτήτων. Το περιεχόμενο των προγραμμάτων είναι γενικό.	Ο έλεγχος ποιότητας και η αξιολόγηση γίνονται από τους ίδιους τους φορείς.
2	 Βέλγιο	VDAB για Φλαμανδία σε συνεργασία με κλαδικούς φορείς FOREM για Βαλλονία	Πανεπιστημιακό τίτλο σπουδών, επιλογή ύστερα από διαγωνισμό. Απόδειξη ύπαρξης εμπειρίας Σύντομο πρόγραμμα εκπαίδευσης στην παιδαγωγική Παρακολούθηση πλήρους προγράμματος εκπαίδευσης στην παιδαγωγική εντός τριετίας.	Η εκπαίδευση των εκπαιδευτών για τους νέους εκπαιδευτές είναι οργανωμένη σε θεματικές περιοχές και περιλαμβάνει 6 θεματικές ενότητες. Από αυτές οι 2 αφορούν στις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων και οι 4 είναι σχετικές με ειδικότερα τεχνικά ζητήματα ανά κλάδο κατάρτισης.	Έλεγχος ποιότητας γίνεται μόνο στα τοπικά και περιφερειακά κέντρα εκπαίδευσης που προετοιμάζουν νέους επιχειρηματίες από τους οργανισμούς VIZO (Φλαμανδία) και IFAPME (Βαλλονία)
3	 Βουλγαρία	Κέντρο για την Ανάπτυξη των Ανθρώπινων Πόρων (Human Resources Development Centre).	Πτυχίο πανεπιστημίου ή και μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών οι οποίοι συνδυάζονται με επαγγελματική εμπειρία	Δεν υπάρχει	Δεν υπάρχει
4	 Γαλλία	Υπουργείο Παιδείας και Γεωργίας, ο οργανισμός AFPA, τα επιμελητήρια βιομηχανίας και εμπορίου, οι μεγάλες επιχειρήσεις, τα ιδιωτικά δίκτυα παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων)	Δεν απαιτείται κάποιο πιστοποιητικό	Εκπαιδευτικό πρόγραμμα 4 ως 12 εβδομαδιαίων θεματικών ενοτήτων με έμφαση στις δεξιότητες διδασκαλίας μόνο για τους εκπαιδευτές AFPA	Δεν υπάρχει
5	 Γερμανία	Δεν υπάρχει κάποιο σύστημα πιστοποίησης εκπαιδευτών της	Ακαδημαϊκός τίτλος σπουδών ή πιστοποιητικό διδακτικής επάρκειας	Δεν υπάρχει	Δεν υπάρχει
6	 Δανία	Πανεπιστημιακά Ιδρύματα (Profesionshøjskoler)	Πτυχίο Πανεπιστημίου ή πενταετής εργασιακή εμπειρία	Πρόγραμμα σπουδών, 500 ωρών, που οδηγεί στη λήψη του πιστοποιητικού και αξιολογείται με γραπτές	Συνέντευξη, προφορική εξέταση, αξιολόγηση επάρκειας κατά την

		Ίδρυμα για την Εκπαίδευση των Εκπαιδευτών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (DEL).		τελικές εξετάσεις. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τεχνικές διδασκαλίας, συμβουλευτικής καθώς και θεωρητικά στοιχεία της εκπαίδευσης ενηλίκων.	διάρκεια της πρακτικής άσκησης
7	 Εσθονία	Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ISCED 3B, 4B)	<p>Πτυχίο Πανεπιστημίου στην Παιδαγωγική Επαγγελματικής Εκπαίδευσης ή άλλου παιδαγωγικού αντικείμενου και τουλάχιστον 3ετής εμπειρία.</p> <p>Ανώτερη ή μεταλυκειακή εκπαίδευση στο σχετικό αντικείμενο με τουλάχιστον 3ετή εμπειρία και ολοκλήρωση προγράμματος 320 ωρών στην Παιδαγωγική Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.</p> <p>Ανώτερη ή μεταλυκειακή εκπαίδευση στο σχετικό αντικείμενο με τουλάχιστον 3ετή εμπειρία στο επάγγελμα</p>	Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών 320 ωρών στην Παιδαγωγική Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.	<p>Συμβούλιο Ελέγχου Ποιότητας Ανώτερης Εκπαίδευσης</p> <p>Συμβούλιο Προγραμμάτων Σπουδών</p> <p>Αξιολόγηση από εκπαιδευόμενους και ξένους εμπειρογνώμονες</p>
8	 Ιρλανδία	<p>Ιρλανδικός Οργανισμός Κατάρτισης και Απασχόλησης (FAS)</p> <p>Maynooth University</p> <p>Galway University</p> <p>Ιρλανδικό Ινστιτούτο για την Ανάπτυξη και Κατάρτιση (IITD)</p> <p>Εκπαιδευτικός Οργανισμός FETAC (Further Education and Training)</p>	<p>Οι εκπαιδευτές θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης: Πτυχίο στο θεματικό πεδίο που επιθυμούν να απασχοληθούν ως εκπαιδευτές.</p> <p>Επαγγελματική εμπειρία στην θεματική περιοχή που τους αφορά, τουλάχιστον για δύο (2) χρόνια μετά τη λήψη του πιστοποιητικού των προσόντων τους συμπεριλαμβανομένου και ενός (1) έτους εμπειρία σε εποπτική θέση ή άλλη θέση διοικητικής ευθύνης της ειδικότητάς τους.</p> <p>Οι εκπαιδευτές μαθητείας: Πιστοποιημένες δεξιότητες ως τεχνίτες Όσοι απασχολούνται σε δημόσιες υπηρεσίες ως εκπαιδευτές: Τεχνικές ικανότητες (σύγχρονες δεξιότητες και γνώσεις σχετικές με την ειδικότητά τους). Παιδαγωγικές ικανότητες (δεξιότητες και γνώσεις διδακτικής ενηλίκων). Κοινωνικές ικανότητες (ικανότητα ανάπτυξης</p>	Ποικιλία προγραμμάτων από πιστοποιητικά έως Μεταπτυχιακού επιπέδου προγράμματα συμβατικά ή εξ' αποστάσεως	Πιστοποίηση προσόντων με εξετάσεις

			διαπροσωπικών σχέσεων και γνώσεις δυναμικής των ομάδων)		
9	 Ισπανία	Ινστιτούτο Εργασίας (για εκπαιδευτές Δημοσίου Υπαλλήλους)	Δεν υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις	Δεν υπάρχουν οργανωμένα προγράμματα	Δεν υπάρχει
10	 Ιταλία	Υπάρχει μεγάλη ποικιλία παρόχων: Πανεπιστήμια, επαγγελματικές οργανώσεις, ιδιωτικές εταιρείες, κοινωνικοί εταίροι, Περιφερειακά Κέντρα κλπ	Οι προϋποθέσεις ποικίλουν από απολυτήριο Δευτεροβάθμιας και επαγγελματική εμπειρία έως Πτυχίο πανεπιστημίου στο θεματικό αντικείμενο	Οι εκπαιδευτές των Περιφερειακών Κέντρων Εκπαίδευσης Ενηλίκων πρέπει να παρακολουθήσουν πρόγραμμα εκπαίδευσης στην παιδαγωγική και άλλο θεματικό αντικείμενο	Εξετάσεις και αξιολόγηση πρακτικής άσκησης
11	 Λετονία	Μεγάλη ποικιλία παρόχων: σχολεία, δήμοι, επαγγελματικές οργανώσεις κλπ και ο φορέας Διοίκησης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης	Πτυχίο Πανεπιστημίου παιδαγωγικού αντικείμενου ή πτυχίο τεχνικής σχολής και πιστοποιητικό παιδαγωγικού αντικείμενου	Για τους πτυχιούχους πανεπιστημίου υπάρχουν μεταπτυχιακά προγράμματα για τους μη πτυχιούχους παρακολούθηση προγράμματος με ελάχιστη διάρκεια 320 ώρες	Η αξιολόγηση γίνεται από επιτροπή του Υπουργείου Παιδείας
12	 Μ. Βρετανία	Διάφοροι φορείς όπως Πανεπιστήμια, Κολέγια Μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κλπ, καθώς και Ιδιωτικά Ιδρύματα εποπτευόμενοι από τον Βρετανικό Οργανισμό δια Βίου Μάθησης (LLUK)	Πτυχίο Πανεπιστημίου στο επαγγελματικό αντικείμενο ή αναγνωρισμένη επάρκεια γνώσης του επαγγελματικού αντικείμενου σε κατάλληλο επίπεδο	Τα προγράμματα συνδυάζουν θεωρία και εποπτευόμενη πρακτική άσκηση το δε περιεχόμενο τους ορίζεται κατά περίπτωση από τον LLUK και η ελάχιστη διάρκεια τους είναι 120 ώρες	Το περιεχόμενο των προγραμμάτων είναι υπό τον έλεγχο του LLUK. Επιπρόσθετα τα προγράμματα ελέγχονται από το Γραφείο Ελέγχου Προτύπων στην Εκπαίδευση του Υπουργείου Παιδείας (Office for Standards in Education)
13	 Ολλανδία	HBO (Hoger Beroeps Onderwijs – Πανεπιστήμια Επαγγελματικής εκπαίδευσης)	Απλό δίπλωμα ή αν πρόκειται για πρόγραμμα σε επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, συνάφεια των σπουδών που έγιναν στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Τετραετές πρόγραμμα σπουδών σε Πανεπιστήμιο ή τριετές και μεταπτυχιακό επιπέδου Μάστερ	Γραπτές εξετάσεις, παρουσίαση portfolio για την πρακτική άσκηση, εποπτεία διδασκαλίας, υποβολή πτυχιακής εργασίας
14	 Ουγγαρία	Τεχνολογικά Κολέγια, Κολέγια Οικονομικών σπουδών, Γεωργικές Σχολές, Σχολές Ιατρικών Επαγγελμάτων Ιδιωτικά Ιδρύματα	Δεν υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις, σε κάποιες περιπτώσεις απαιτείται πτυχίο Παιδαγωγικής Σχολής	Προγράμματα σπουδών Θεωρίας ή συνδυασμό Θεωρίας – πρακτικής (στα οποία συμπεριλαμβάνονται 600 ώρες παιδαγωγικής εργασίας)	Η αξιολόγηση γίνεται από τους φορείς που παρέχουν την εκπαίδευση. Για τους εκτός του τυπικού συστήματος εκπαίδευσης φορείς η αξιολόγηση γίνεται από τον Φορέα Πιστοποίησης Εκπαίδευσης Ενηλίκων
15	 Πορτογαλία	Δημόσιοι ή Ιδιωτικοί φορείς πιστοποιημένοι από το Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης και Απασχόλησης της Πορτογαλίας	Δεν υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις συνήθως απαιτείται πτυχίο Πανεπιστημίου	Αρχικό πρόγραμμα εκπαίδευσης σε παιδαγωγικά ζητήματα (<i>Curso de formação pedagógica inicial de formadores</i>) διάρκειας 90 ωρών	Η Γενική Επιθεώρηση Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο όλων των προγραμμάτων

				Πρόγραμμα εκπαίδευσης εκπαιδευτών, 60 ωρών, και να αποδείξουν ότι κατά τη διάρκεια της πενταετίας απασχολήθηκαν σε προγράμματα ΣΕΚ ως εκπαιδευτές τουλάχιστον 300 ώρες	
16	 Σλοβακία	Ένωση των Ιδρυμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων AIVD (AIVD, Asociácia inštitúcií vzdelávania dospelých)	Δεν υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις	Προγράμματα βελτίωσης διδακτικών ικανοτήτων	Δεν υπάρχει
17	 Σλοβενία	Εθνικό Ίδρυμα για την Εκπαίδευση Ενηλίκων Εθνικό Ίδρυμα για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση	Πτυχίο παιδαγωγικού αντικείμενου πέραν της επαγγελματικής εκπαίδευσης Οι καθηγητές Επαγγελματικής κατάρτισης πρέπει να έχουν περάσει τις εξετάσεις πιστοποίησης καθηγητών	Προγράμματα διάρκειας από 16-200 ώρες με θεματολογία διαφοροποιημένη και σχετική με όλες τις πλευρές του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της αξιολόγησης προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων.	Από 2009 -10 Το εθνικό Συμβούλιο για την Ανώτερη Εκπαίδευση και το Συμβούλιο Αξιολόγησης έχουν την ευθύνη ελέγχου των προγραμμάτων.
18	 Σουηδία	25 Πανεπιστήμια και το Stockholm Institute of Education -- Lararhogskolan	Πτυχίο Πανεπιστημίου παιδαγωγικού αντικείμενου ή για τους μη πτυχιούχους συνάφεια των σπουδών στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση με το αντικείμενο κατάρτισης	Δεν υπάρχει τυποποίηση. Ποικιλία προγραμμάτων στη διάρκεια και το περιεχόμενο	Η Σουηδική Υπηρεσία για Προχωρημένη Επαγγελματική Εκπαίδευση ελέγχει και αξιολογεί τα προγράμματα.
19	 Τσεχία	Ένωση των Ιδρυμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων AIVD (<i>Asociace institucí vzdělávání dospělých - AIVD</i>) Ένωση των Εκπαιδευτών και Συμβούλων Management (<i>Asociace trenérů a konzultantů managementu - ATKM</i>)	Δεν υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις	Δεν υπάρχουν εξειδικευμένα προγράμματα	Δεν υπάρχει
20	 Φινλανδία	Κολέγια Επαγγελματικής Εκπαίδευσης καθηγητών σε συνεργασία με Πολυτεχνεία, Πανεπιστήμια και Ιδιωτικά Ιδρύματα	Πτυχίο Πανεπιστημίου ή Πολυτεχνείου ή το ανώτατο δυνατόν πιστοποιητικό στον επαγγελματικό τους χώρο με τρία χρόνια εμπειρίας και να έχουν ολοκληρώσει παιδαγωγικές σπουδές 60 ECTS	Το Εθνικό Συμβούλιο Εκπαίδευσης έχει σχεδιάσει προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης για τους εκπαιδευτές που θέλουν να αποκτήσουν περισσότερα προσόντα αξίας 23 διδακτικών μονάδων ECTS.	Η αξιολόγηση και έλεγχος ποιότητας γίνεται από τους φορείς που παρέχουν την εκπαίδευση

3. Γενικά συμπεράσματα

Έχοντας παρουσιάσει το περίγραμμα της υφιστάμενης κατάστασης στην εκπαίδευση εκπαιδευτών σε 20 χώρες μέλη της Ε.Ε. μπορούμε να πούμε τα εξής:

1. Παροχή και Πάροχοι

Η παροχή της ΣΕΚ χωρίζεται σε συστήματα τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης και συνήθως αντιπροσωπεύει πολλές και διάφορες εκπαιδευτικές προτάσεις σε ότι αφορά τον χαρακτήρα και τον τύπο τους.

Γενικά, η εκπαίδευση για εκπαιδευτές ΣΕΚ παρέχεται σε δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Σε πολλές περιπτώσεις δεν υπάρχει διαφορά ανάμεσα σε εκπαιδευτές Αρχικής και Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης, κατά συνέπεια η παροχή προϋπηρεσιακής κατάρτισης για τους εκπαιδευτές της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης είναι η ίδια με αυτή της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης. Για τους εκπαιδευτές της ΣΕΚ ουσιαστικά δεν υπάρχουν απαιτήσεις εκπαίδευσης και η παροχή εκπαίδευσης δεν είναι και πολύ συστηματοποιημένη.

2. Απαιτήσεις προϋπηρεσιακής κατάρτισης

Η ΣΕΚ που παρέχεται από το κράτος είναι συστηματοποιημένη και στα τυπικά συστήματα Επαγγελματικής Κατάρτισης, οι απαιτήσεις για τα προσόντα των εκπαιδευτών ΣΕΚ προσδιορίζονται στην εθνική νομοθεσία σχετικά με την Επαγγελματική Κατάρτιση. Η ΣΕΚ που παρέχεται από ιδιώτες πάροχους εκτός του τυπικού συστήματος είναι γενικά μη συστηματοποιημένη. Εν τούτοις σε κάποιες χώρες όπως η Σλοβενία και η Ουγγαρία, υπάρχει η τάση να εισαχθούν απαιτήσεις σε εθνικό επίπεδο για όλους τους καθηγητές και εκπαιδευτές.

Καθηγητές ΣΕΚ

Οι χώρες χωρίζονται σε δύο ομάδες σύμφωνα με τις απαιτήσεις προϋπηρεσιακής κατάρτισης για τους καθηγητές της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης:

Η πρώτη ομάδα περιλαμβάνει χώρες οι οποίες έχουν ένα νομοθετημένο πλαίσιο απαιτήσεων για την εκπαίδευση εκπαιδευτών διαφορετικής διάρκειας και περιεχομένου (Αυστρία, Βέλγιο, Δανία, Εσθονία, Φιλανδία, Ουγγαρία, Ιταλία, Λετονία, Μεγάλη Βρετανία). Σε πολλές περιπτώσεις οι απαιτήσεις είναι οι ίδιες με αυτές των εκπαιδευτών της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (Δανία, Φιλανδία, Νορβηγία, Μεγάλη Βρετανία). Σε μερικές χώρες οι ίδιοι εκπαιδευτές διδάσκουν και στην Αρχική και στην ΣΕΚ και δεν υπάρχει διαχωρισμός μεταξύ των απαιτήσεων προϋπηρεσιακής κατάρτισης (Εσθονία, Φιλανδία, Ουγγαρία, Λετονία και Λιθουανία). Οι στόχοι των προγραμμάτων ποικίλουν – στην Φιλανδία για παράδειγμα οι προϋποθέσεις για προϋπηρεσιακή κατάρτιση είναι μεταπτυχιακό επιπέδου Μάστερ και η παρακολούθηση παιδαγωγικού προγράμματος εκπαίδευσης που αντιστοιχεί σε 52.5 μονάδες European credit transfer system (ECTS), ενώ στο Βέλγιο (Βαλλονία), οι καθηγητές επαγγελματικής κατάρτισης πρέπει να παρακολουθήσουν ένα βασικό 24ωρο πρόγραμμα παιδαγωγικού περιεχομένου, αν δεν έχουν τα σχετικά προσόντα.

Η δεύτερη ομάδα περιλαμβάνει χώρες όπου δεν είναι υποχρεωτική η προϋπηρεσιακή κατάρτιση. Στις χώρες αυτές, η εκπαίδευση των εκπαιδευτών παρέχεται από Πανεπιστήμια, ιδιωτικά εκπαιδευτικά κέντρα κλπ, αλλά η εκπαίδευση εκπαιδευτών δεν αποτελεί προϋπόθεση για απασχόληση σε Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Τσεχία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Γαλλία).

Εκπαιδευτές ΣΕΚ

Δεν υπάρχουν τόσο μεγάλες διαφορές για τους εκπαιδευτές της ΣΕΚ, δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες προαπαιτήσεις σε ότι αφορά την προϋπηρεσιακή κατάρτιση και η κατάσταση δεν είναι πολύ συστηματοποιημένη. Αν υπάρχουν κάποιοι κανονισμοί, αυτοί περιορίζονται στους εκπαιδευτές ΣΕΚ του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος και κυρίως στην επαγγελματική κατάρτιση ενηλίκων και την κατάρτιση ΑΜΕΑ, όπως στο Βέλγιο. Η ενδοϋπηρεσιακή ΣΕΚ, δεν θέτει ως προϋπόθεση την εκπαίδευση εκπαιδευτών και οι προϋποθέσεις επικεντρώνονται στην επαγγελματική εμπειρία και ίσως στην συνάφεια σπουδών με το αντικείμενο κατάρτισης.

Σε κάποιες χώρες δεν υπάρχει διαχωρισμός μεταξύ των καθηγητών και των εκπαιδευτών (Ελλάδα, Γαλλία). Στην Γαλλία, ο όρος εκπαιδευτής είναι ένας γενικός όρος που χαρακτηρίζει όλους όσους εμπλέκονται στην εκπαίδευση – κατάρτιση.

3. Μοντέλα Εκπαίδευσης

Τα μοντέλα εκπαίδευσης στην ΣΕΚ είναι τα ταυτόχρονα, τα συνεχόμενα και τα ολοκληρωμένα ή διτά. Τα δύο πρώτα είναι θεωρητικά ενώ στο τρίτο υπάρχει εναλλαγή θεωρίας και πρακτικής άσκησης.

Η εκπαίδευση επικεντρώνεται στην προετοιμασία των καθηγητών για διαφορετικούς ρόλους και αρμοδιότητες. Ως εκ τούτου, τα εκπαιδευτικά προγράμματα βασίζονται στην διαδραστικότητα μεταξύ Θεωρίας και Πρακτικής.

Για τους εκπαιδευτές ΣΕΚ δεν είναι δυνατόν να παρουσιάσουμε κάποιο περίγραμμα μοντέλων εκπαίδευσης διότι δεν είναι συστηματοποιημένα.

Αξιολόγηση εκπαιδευομένων

Οι ίδιες μέθοδοι και διαδικασίες αξιολόγησης υφίστανται για μελλοντικούς καθηγητές ΣΕΚ σε χώρες όπου η εκπαίδευση των καθηγητών είναι υποχρεωτική, όπως και για τους καθηγητές της Αρχικής ΕΚ. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι σχεδόν σε όλες οι χώρες όπου απαιτείται προϋπηρεσιακή κατάρτιση για τους καθηγητές ΣΕΚ, είτε δεν υπάρχει διάκριση ανάμεσα σε καθηγητές Αρχικής και ΣΕΚ (Εσθονία, Φιλανδία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία) ή έχουν τις ίδιες προαπαιτήσεις για καθηγητές Αρχικής και ΣΕΚ (Δανία, Φιλανδία, Ιταλία, Μεγάλη Βρετανία).

4. Έλεγχος Ποιότητας

Στις περιπτώσεις που η προϋπηρεσιακή κατάρτιση για τους καθηγητές ΣΕΚ είναι υποχρεωτική, συνήθως παρέχεται από τους ίδιους φορείς που παρέχουν κατάρτιση στους καθηγητές της Αρχικής ΕΚ.

Σε χώρες που δεν είναι υποχρεωτική, υπάρχει μεγάλη ποικιλία δημοσίων και ιδιωτικών φορέων που παρέχουν διάφορα είδη προγραμμάτων εκπαίδευσης. Εν τούτοις επειδή δεν είναι συστηματοποιημένα και εξαρτώνται από την ζήτηση, η διαδικασία αξιολόγησης στα προγράμματα αυτά είτε δεν υπάρχει ή είναι εξαιρετικά λεπτομερή.

Αν κάποιο συμπέρασμα μπορεί να εξαχθεί αυτό είναι ότι υπάρχει σύγκλιση και απόκλιση, ένα θέμα το οποίο αποκτά μεγαλύτερη σημασία λόγω της ένταξης νέων χωρών στην Ε.Ε. Η Ε.Ε. ωθεί τα κράτη μέλη να συγκλίνουν στις πολιτικές που συμφωνήθηκαν στην Λισσαβόνα, Κοπεγχάγη και Μάαστριχτ. Αυτό είναι εμφανές σε όλη την Ευρώπη και κυρίως στα νέα κράτη μέλη που αναμορφώνουν τα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης – κατάρτισης ή ενσωματώνουν τις πολιτικές της Ε.Ε. στις εθνικές τους πολιτικές. Αυτή η διαδικασία προσαρμογής είναι εμφανής στις χώρες όπου θέματα και προτεραιότητες εθνικής πολιτικής έχουν μεγάλη επίδραση στις αλλαγές και στην υιοθέτηση απαιτήσεων για προϋπηρεσιακή κατάρτιση για εκπαιδευτές ή στον χώρο της ΣΕΚ. Η ένταξη των νέων χωρών οδηγεί σε ένα επίπεδο σύγκλισης, όπου οι νέες στην Ε.Ε. χώρες αναμορφώνουν τα συστήματα Επαγγελματικής κατάρτισης έτσι ώστε να είναι τα ίδια με της υπόλοιπης Ε.Ε., από την άλλη όμως κάνουν την όλη διαδικασία λήψης αποφάσεων μία πρόκληση και ως εκ τούτου μέχρι να επιτευχθεί κάποια ισορροπία η απόκλιση θα υφίσταται.

μ : &

Στο παράρτημα αυτό παρουσιάζουμε μερικά στοιχεία για το τι συμβαίνει με την εκπαίδευση των εκπαιδευτών στις ΗΠΑ και τον Καναδά. Μολονότι το κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο λειτουργίας της ΣΕΚ στη Βόρειο Αμερική διαφέρει πολύ από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σκεφτήκαμε ότι η παράθεση σύντομων στοιχείων για την κατάσταση στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού παρουσιάζει ενδιαφέρον και μπορεί να συμβάλει σε και συζήτηση σύγκρισης των συστημάτων εκπαίδευσης εκπαιδευτών ΣΕΚ.

ΗΠΑ

Στις Η.Π.Α. σε κάθε πολιτεία ισχύουν διαφορετικά δεδομένα για την πιστοποίηση των εκπαιδευτών η οποία παρέχεται τόσο από εκπαιδευτικά ιδρύματα του τυπικού συστήματος (πανεπιστήμια και κοινοτικά κολέγια) όσο και από ιδιωτικούς οργανισμούς. Σε κάθε περίπτωση η απασχόληση σε φορέα εκπαίδευσης ενηλίκων γίνεται ευκολότερα αν υπάρχει κατοχή πιστοποιητικού (certificate) που να πιστοποιεί την ικανότητα του εκπαιδευτή. Ωστόσο, η μη κατοχή πιστοποιητικού δεν εμποδίζει την επαγγελματική ενασχόληση με την εκπαίδευση και την κατάρτιση ενηλίκων.

Στις ΗΠΑ υπάρχουν οργανωμένες σε εθνικό επίπεδο πρακτικές πιστοποίησης με σημαντικό κύρος και ουσιαστική αξία. Ένα τέτοιο καλό παράδειγμα αφορά στην πιστοποίηση των εκπαιδευτών που επιθυμούν να ασχοληθούν με την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού. Ο οργανισμός ProLiteracy (www.proliteracy.org) είναι ένας μη-κυβερνητικός οργανισμός ο οποίος πιστοποιεί προγράμματα αλλά και εκπαιδευτές που ασχολούνται με τον αναλφαβητισμό (συμπεριλαμβανομένου και του τεχνολογικού αναλφαβητισμού). Ο συγκεκριμένος οργανισμός εφαρμόζει ένα σύστημα πιστοποίησης των εκπαιδευτών το οποίο παρουσιάζει ενδιαφέρον αφού πρόκειται για ένα μικτό σύστημα αυτοαξιολόγησης, μαθητείας, εξωτερικής αξιολόγησης και εξετάσεων. Σημειώνουμε ότι οι υποψήφιοι προς πιστοποίηση εκπαιδευτές ενηλίκων δεν είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθήσουν κάποιο συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Μεγαλύτερη βαρύτητα δίνεται στην αναγνώριση της υπάρχουσας εμπειρίας αλλά και της πραγματικής ικανότητας ενός εκπαιδευτή να ανταποκριθεί στις ανάγκες ενός προγράμματος εκπαίδευσης ενηλίκων. Η πιστοποίηση γίνεται μόνο μέσα από την

ενεργό συμμετοχή των υποψηφίων σε προγράμματα αλφαριθμητισμού τα οποία υλοποιούνται από πιστοποιημένους φορείς (από τον οργανισμό ProLiteracy) σε όλες τις Η.Π.Α. αλλά και σε πολλά αναπτυσσόμενα μέρη του κόσμου (Αφρική, Λατινική Αμερική και Μέση Ανατολή). Η διαδικασία της πιστοποίησης είναι ανοικτή και on-line. Στην ιστοσελίδα του οργανισμού είναι δυνατό να βρει κάποιος όλες τις πληροφορίες όπως και πολλά από τα υλικά που χρειάζεται να γνωρίζει προκειμένου να πιστοποιηθεί. Η πιστοποίηση ισχύει για τέσσερα (4) χρόνια και μετά υπάρχει διαδικασία επαναπιστοποίησης.

Καναδάς

Στον Καναδά όπου υπάρχει μια μεγάλη παράδοση επιστημονικής και επαγγελματικής ανάπτυξης της εκπαίδευσης ενηλίκων, η πιστοποίηση των εκπαιδευτών γίνεται κυρίως μέσα από οργανωμένα προγράμματα κατάρτισης που προσφέρονται από τριτοβάθμια ιδρύματα (π.χ. από το Πανεπιστήμιο της Αλμπέρτα βλ. <http://www.extension.ualberta.ca/cace/index.aspx>).

Ένα από τα πιο ενδιαφέροντα παραδείγματα αποτελεί το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Πανεπιστημίου του Τορόντο (Ινστιτούτο Εκπαίδευσης του Οντάριο (βλ. <http://www.oise.utoronto.ca/training/mod1.html>)). Σημειώνουμε ότι το συγκεκριμένο ινστιτούτο είναι από τα καλύτερα παγκοσμίως αναφορικά με τη μελέτη της θεωρίας και της πράξης της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα που οδηγεί στην απόκτηση επαγγελματικής πιστοποίησης για διδασκαλία σε ενήλικους υπάρχει πέρα από το θεωρητικό μέρος το οποίο είναι δομημένο σε θεματικές ενότητες (modules) ένα σημαντικό πρακτικό μέρος (practicum) το οποίο ζητά από τους εκπαιδευόμενους την υποβολή ενός ολοκληρωμένου σχεδίου εκπαιδευτικού προγράμματος, την πραγματοποίηση του προγράμματος (διδασκαλία σε πραγματικές συνθήκες) και την αξιολόγηση του προγράμματος. Το πρακτικό αυτό μέρος αξιολογείται από εξωτερικό αξιολογητή (reviewer) που αποφαινεται για την ικανότητα του εκπαιδευτή. Το πρακτικό αυτό μέρος είναι το σημαντικότερο κομμάτι του προγράμματος. Δίχως την ολοκλήρωσή του δεν αποκτά κανείς τη συγκεκριμένη πιστοποίηση.